

EDITORIAL

L'esport moianesenc i el Club Esportiu Moià

En aquesta TOSCA hi ha força continguts vinculats amb l'esport al Moianès. La consolidació del club de bitlles a l'Estany, els esforços per recuperar i estendre el tennis de taula, el Club de Golf que fa vint-i-cinc anys, o el testimoni del què significa el Grup de Falcons de Castellcir mostren com l'esport fa de ciment entre generacions, com ajuda a la integració i com fa sentir la gent identificada amb una causa col·lectiva, transportant valors com el treball cooperatiu, l'esforç i la superació.

El Club Esportiu Moià és una de les entitats amb més socis de la comarca i només en futbol activa un col·lectiu d'unes 200 persones d'edats i de procedències ben diferents. El Club passa des de fa anys per una situació difícil. La bona notícia és que un grup de persones han fet un pas endavant per crear una nova Junta Directiva i intentar sortir del tràngol. És també bona notícia que la Junta Consultiva hagi fet de Directiva durant més de tres anys, perquè ningú no gosava agafar les regnes del Club i que, en aquest temps, hagi crescut tant el nombre de socis com el tipus d'esports que s'hi practiquen. Són bons indicadors, com ho és que l'ajuntament adquirís al Bisbat, fa més d'un any, el terreny del camp del futbol i del pavelló.

La mala notícia és que els comptes del club estan embargats, que durant tres anys no s'han pagat els rebuts de dos crèdits, i que sense una quitança dels bancs aquests crèdits no es podran tornar. En l'interior de la revista s'expliquen

els detalls d'un problema, l'arrel del qual neix a l'Ajuntament de Moià ara fa deu anys. L'alcalde, llavors, va esperonar el Club a fer la inversió per a la instal·lació de gespa artificial, una remodelació llargament reclamada, en uns anys en què molts ajuntaments van fer aquesta mena d'actuacions, dotades llavors de línies de subvencions. Com que l'ajuntament estava tan endeutat va ser el Club qui va demanar el crèdit per a la gespa, una operació que es repetiria en la remodelació dels vestidors de la piscina del Club. Del 2006 al 2013 l'ajuntament va anar pagant les quotes d'ambdós crèdits, com s'havia acordat, però la intervenció del Tribunal de Cuentas de Madrid, que va obrir expedient a regidors presents i passats, en el govern i en l'oposició, va crear pànic social. La Junta va dimitir i l'ajuntament va deixar de pagar els crèdits d'un club privat, amb el qual no existia ni un trist conveni de col·laboració.

Les conseqüències d'aquelles maneres de fer encara perduren i, en el cas del Club, són ara lacerants, amb els comptes embargats per ordre judicial. L'adquisició del camp de futbol al Bisbat, que ha costat 125.000 euros, és més que una mostra de la voluntat de d'arranjar el problema. El Club és amb l'aigua al coll: cal encoratjar els que s'han posat al davant, felicitar els que durant més de tres anys han hagut d'estar tan pendents d'advocats com de l'esport, i també d'esperar una reacció immediata i clara de l'Ajuntament de Moià.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Nova junta del Club Esportiu Moià ... <i>J. Font, J. Clarà</i>	5
Més de tres anys de provisionalitat ... <i>J. Font, J. Clarà</i>	7
D. Guiteras: «És el Club qui ha d'assumir ...»	9
Les entitats informen	10
Festa d'inici de curs i castanyada solidària. <i>Escola Pia</i>	10
Som la nova junta de l'Ateneu de Moià!	11
Biblioteca de Moià	12
El Cercle Artístic del Moianès informa	13
Darreres activitats del Golf Montbrú Moià. <i>C. Llorens</i>	14
Ampliació del menjador i sala polivalent a la Llar Els Avets	15
Font de Llum per als oblidats ... <i>Moianès Solidari</i>	16
Un any més! <i>Hospital-Residència de la Vila de Moià</i>	18
Museu de Moià	20
Moianès	23
17.053 visites, de gener a setembre. <i>Consorti del Moianès</i>	23
Oló, 40 anys de trobades. <i>J. Canamasas</i>	24
Falcons de Castellcir: valors i ànima. <i>F. Rochel</i>	25
Bitlles a l'Estany, un joc que per ara ... <i>D. Prat</i>	28
Club de Tennis Taula del Moianès. <i>Junta del CTTM</i>	30
Perfils	32
Entrevista a Marc Fonts, pallasso. <i>R. Portet</i>	32
De fora estant	36
Un viatge que em va canviar la vida. <i>S. Coll</i>	36
Lletres	37
Jueus a Moià. <i>M. Baqués</i>	37
Miscel·lània	40
La dent del nen. <i>P. Criach</i>	40
Primera trobada de famílies Crespiera. <i>R. Crespiera</i>	41
La pagesia. <i>J. Roca</i>	42
Imatges boscanes. <i>A. Cantó</i>	42
Breus	44
Publicacions	45
Moviment demogràfic / Sopa de lletres	48
Necrològiques	49
Dades meteorològiques	50

Fot. J. Font

VIDA MUNICIPAL

Nova junta del Club Esportiu Moià, en moments crítics

Josep Font, Jaume Clarà

Paco Moral (fot. J. Font)

El dissabte 29 d'octubre d'enguany l'Assemblea del Club Esportiu Moià va escollir una nova Junta Directiva. Aquesta elecció posava fi a una situació d'interinitat que ha durat tres anys i vuit mesos i que va desencadenar-se per la dimissió en ple de la junta existent a inicis de l'any 2013.

Es tracta d'un tema plenament vinculat a la política municipal i aliè a la gestió esportiva. I és que en el 2013 Moià va ser notícia perquè l'ajuntament va ser investigat pel Tribunal de Cuentas de Madrid (cf. LA TOSCA, abril 2013). Una vintena de regidors i ex-regidors del govern i de l'oposició podien haver hagut de respondre amb els seus béns personals per haver votat a favor, entre altres, de posar gespa al camp de futbol. El fet va provocar alarma social i la junta del Club Esportiu va fugir cames ajudeu-me.

Aquella dimissió va obligar la Junta Consultiva del Club a assumir-ne la

direcció, a petició dels socis. Poc després, l'ajuntament va deixar de pagar els crèdits que el club tenia subscrits, quan l'ajuntament n'era avalador directe d'un. El club doncs, viu una etapa complexa i una situació econòmica compromesa, situació que s'ha anat agreujant amb el temps. Fa més de tres anys que ningú no ha pagat cap rebut dels crèdits que faltaven pagar, amb un increment astronòmic dels interessos. El club viu un moment crític, amb els comptes embargats per ordre del jutge des de fa dos mesos. Sense el suport immediat de l'ajuntament, el club podria veure's obligat a cessar tota activitat.

La situació actual del club s'enceta fa deu anys, amb la instal·lació de la gespa artificial del camp de futbol. L'any 2009 es va fer la reforma dels vestuaris. Ambdues inversions van obligar el Club Esportiu a demanar sengles crèdits per a assumir els costos, uns crèdits que va avalar l'ajun-

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaiç
 Administració: Eduard Gómez
 Impressió: Winihard Gràfics, Moià
 Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

tament. Aquells anys, Moià vivia l'etapa final d'un deute desbocat i l'ajuntament ja no podia, legalment, endeutar-se més. El club va demanar el crèdit per a fer front a la gespa artificial i posteriorment va reformar els vestuaris perquè l'ajuntament s'havia compromès a assumir el pagament d'aquests costos. Mai no es va signar cap conveni entre el club i l'ajuntament. L'ajuntament va anar pagant els rebuts dels crèdits fins a l'any 2013. Del més de mig milió d'euros del total dels crèdits quedaven per pagar uns 160.000 euros de la gespa i uns 50.000 euros dels vestuaris.

Es tracta d'una història llarga, doncs, que comencem pel final, amb el nomenament de Paco Moral com a flamant president del club fa poques setmanes. Ell, precisament, formava part de la junta que va dimitir l'any 2013.

A més del president, la junta està integrada per Josep Coll com a vice-president, Lluís Colomé com a secretari i Pepus Soler com a tesorero, a més dels representants de les seccions i els vocals. Una junta que, en total, està integrada per vint-i-tres persones.

Paco Moral ha jugat de defensa central en el club durant gairebé quaranta anys, a més de jugar també en el Centelles, l'Aiguafreda, el Collsuspina. Li volem fer una entrevista breu. El felicitem. Ja ens diu que no sap si val més que el felicitem o que l'acompanyem en el sentiment, tal com estan les coses. És una nota d'humor, però té un posat seriós. El relleu a la junta ha coincidit amb el moment de l'embargament dels comptes del club.

Què et va portar a presentar-te en un moment així?

Ens va semblar que, amb l'embargament, el tancament del club era una cosa que estava molt a prop, i això ens va portar a reaccionar, a intentar tirar el club endavant.

Quants socis té ara el club?

Entre el futbol, la piscina, el tennis, etc. hi ha uns 600 socis. La dimensió social del club és molt elevada. Només en futbol hi ha unes 200 persones, jugant.

Quina és la situació econòmica en el moment actual?

Evidentment, els crèdits són el problema principal. Però és que la situació econòmica és insostenible a curt termini. A més del deute, ens hem trobat amb 9.000 euros en factures per pagar a proveïdors. Ara mateix no podem fer-hi front. No ho podem assumir, perquè tampoc no podem cobrar les quotes dels socis, ara mateix, ja que tenim els comptes embargats. Pel que fa als crèdits dels 50.000 euros que es devien dels vestuaris ara, amb els interessos, puguen a uns 90.000. No coneixem exactament a quan puguen els interessos dels 160.000 que quedaven per pagar de la gespa.

Hi ha una alternativa viable a aquesta situació?

L'única forma que el club pugui tenir continuïtat és agrupar els dos crèdits en un de sol, negociar que les entitats bancàries facin una quitança del voltant del 50% del deute i refinançar el capital pendent a 20 o 25 anys. Això, i que l'ajuntament es faci càrrec de les despeses de manteniment del futbol, com ara la llum, l'aigua, l'assegurança. Si és així, creiem que podem anar tornant el crèdit.

Teniu més projectes previstos per als pròxims anys?

D'idees en tenim moltes, però sabem que només són idees. Caldria reformar del tot la piscina, que és una infraestructura ja amortitzada, fer una platja d'accés a la piscina petita, però això només són idees. La situació econòmica és l'únic tema que ens pot ocupar, en aquests moments.

Més de tres anys de provisionalitat per a salvar el club

J. Font, J. Clarà

La Junta Consultiva del Club Esportiu Moià, un òrgan format, tal com preveuen els estatuts del club, pels ex-presidents i per persones de confiança del president, es va fer càrrec de la direcció del club després de la dimissió de la junta directiva encapçalada per Innocenci Anguera el febrer del 2013. Davant la manca de cap grup de gent que volgués encapçalar una nova junta, la Consultiva va ser habilitada per l'Assemblea de socis per a portar les regnes del club mentre no es trobés nova gent per a fer-se'n càrrec. Altrament, si el club es quedava sense junta, s'hauria hagut de dissoldre. Per tant, durant tres anys i vuit mesos, aquesta consultiva en funcions de junta directiva —integrada per Joan Clarà (president), Salvador Anfruns (vice-president), Isidre José (secretari) i Jordi Cuberta (tesorerer)— ha evitat que el futur del club se n'anés en orris. L'entrada de la nova junta ha vingut poc després de l'embargament del saldo dels comptes del club; per tant, el seu futur encara no està pas assegurat.

La junta sortint ha volgut que el seu mandat no fos una simple interinitat, sinó que el club pogués viure al màxim dins un clima de normalitat. Una normalitat que va deixar de ser tal quan l'ajuntament va decidir deixar de pagar els crèdits a què s'havia compromès, davant les investigacions sobre la seva legalitat que havia obert el Tribunal de Cuentas i que havia comportat la imputació de diversos regidors i ex-regidors, tant dels equips de l'alcalde Montràs com de la seva oposició (que havia votat a favor en el cas de la gespa i s'havia abstingut en el dels vestidors de la piscina). El crèdit de la gespa (del qual quedaven per pagar uns 180.000

euros) era a nom del Club Esportiu, però l'ajuntament s'havia compromès davant de notari al seu pagament (sense que, però, s'hagués signat cap conveni); en el cas del crèdit pels vestidors (amb 50.000 euros pendents de pagar), l'ajuntament a més, també exercia el paper d'avalador.

La «normalitat» de la gestió de la Consultiva ha tingut com a màximes realitzacions l'adequació d'una part de les pistes de tennis en pistes de pàdel —un esport de moda—, a través de la cessió per vint anys a una empresa que s'ha fet càrrec de la seva construcció i del manteniment; finalitzat el termini l'equipament revertirà al club. Un altre esport que s'ha revitalitzat ha estat la petanca, amb la construcció d'unes noves pistes. Tot això, al costat del futbol, que cada setmana dóna servei a un gran nombre de joves. També s'han fet obres a la piscina i regenerat la gespa, i s'han pavimentat dos passadissos de la zona del tennis.

El premi d'aquesta gestió, segons s'expressa des de la Consultiva, ha estat haver obtingut durant aquest temps l'alta d'una cinquantena de socis nous. I que no hi hagués cap baixa causada directament per tots els problemes que ha hagut d'afrontar el club.

Ara bé, al costat d'aquesta part que ha deixat una sensació molt positiva en els membres de la junta sortint, n'hi ha d'altres que els han deixat més mal gust a la boca. Els problemes causats per la situació financera del club l'han obligat a haver d'esmerçar molts recursos en advocats, i fins i tot procuradors, ja que un parell de vegades han estat a punt d'haver d'anar als tribunals. I a haver d'invertir un gran nombre d'hores en negociacions. S'ha ne-

gociat durant aquest temps amb el bisbat i, gràcies a les seves gestions —segons comenten— s'ha pogut desencallar la compra per part de l'ajuntament dels terrenys que hostatgen la zona del camp de futbol, fins ara propietat del bisbat, com la resta del terreny de les instal·lacions (val a dir que l'ajuntament ha pogut aprofitar-ho per a comprar, a més del terreny del camp de futbol, el terreny sobre el qual hi ha construït el pavelló).

Una altra de les negociacions que han tingut lloc ha estat amb Catalunya Caixa, l'entitat atorgant del crèdit dels vestidors. Quan els 50.000 euros pendents de pagar pujaven ja a 90.000 gràcies als interessos acumulats, es va arribar a un principi d'acord pel qual si l'ajuntament (l'avalador) pagava 35.000 euros tot aquest crèdit quedava amortitzat. Però, malgrat que des de l'entitat bancària ja s'havia posat dia per a signar el compromís, al final l'ajuntament es va fer enrere.

L'actitud de l'ajuntament, en paraules d'un membre de la junta sortint, ha estat el que més els ha decebut. Consideren que ells, per la seva part, han informat de totes les gestions l'ajuntament (amb registre d'entrada inclòs) i han fet cas de tots els passos a fer que els ha sug-

gerit l'alcalde, Dionís Guiteras, però que aquest, en canvi, no ha fet el que els havia assegurat que faria. El cas més greu, en opinió sempre de membres de la Consultiva, va ser quan l'entitat bancària, tipa de l'incompliment dels pre-acords presos, va portar el crèdit dels vestidors als tribunals. Així, el Club Esportiu va rebre un termini de vint dies per a pagar el deute o presentar al·legacions. Parlant-ne amb l'alcalde, aquest els va aconsellar que no hi esmercessin més diners (presentar les al·legacions els hauria costat uns 4.000 euros) perquè ja estava tot solucionat; el club així ho va fer i no presentà cap al·legació; després s'assabentà per l'advocat, segons se'ns diu, que l'ajuntament sí que ho havia fet i, a més, dient que no eren ells qui havien de pagar sinó el club.

El fet de no presentar al·legacions ha fet que el club quedés fora del procés. I en les actuacions posteriors del jutge, aquest ha embargat el saldo dels comptes del club, de manera que ara aquest no té pràcticament cap possibilitat de maniobra en la seva gestió diària.

La junta sortint considera que en les seves negociacions amb l'ajuntament sempre havia lluitat perquè el consistori fes front als compromisos contrets.

Dionís Guiteras: «És el Club qui ha d'assumir plenament el deute»

J. Font, J. Clarà

L'Ajuntament de Moià ha anat redreçant la situació econòmica heretada, introduint pautes i procediments administratius i legals, i revisant convenis signats anteriorment, declarant-ne alguns nuls de dret. El canvi de relació amb el Club Esportiu ha tingut un especial impacte, en el club, en deixar de pagar uns crèdits que es van anar amortitzant durant vuit anys. Parlem amb l'alcalde, Dionís Guiteras, d'aquesta relació i dels canvis que suposa la constitució de la nova Junta.

Quin ha estat el rol de l'ajuntament durant el mandat de la Junta Consultiva?

Hem estat durant aquest temps recolzant el club i és ben cert que en algun moment hem arribat fins i tot a propostes en ferm per part dels bancs a l'ajuntament de fer una quitança del deute. Ara bé, sempre hem topat amb la legalitat. La Comissió Jurídica Assessora va declarar nuls de ple dret els acords presos i, per tant, portar al ple que l'ajuntament es fes càrrec del deute era introduir inseguretats jurídiques a les regidores i regidors. Han estat tres anys i escaig de lluita. Amb la Junta Consultiva hem explorat una via que s'ha comprovat que no portava enlloc. Hem trucat a mil portes i la situació de la banca no ens ha ajudat gaire. Les persones que podien donar sortida als crèdits no ho han fet perquè estaven en una situació de provisionalitat, amb el seguit de fusions bancàries que hi ha hagut. Ningú no es volia mullar, i s'entén.

Preveieu una intervenció immediata de l'ajuntament per ajudar el club?

Sí, així és. El 95% dels camps de futbol són de titularitat municipal. Té tot el sentit que el de Moià també ho sigui. Essent propietat municipal, té sentit que

l'ajuntament —amb un conveni amb el club perquè ells ho gestionin— es faci càrrec de la despesa corrent de l'electricitat i l'aigua. Això alliberarà el club per a poder renegociar els crèdits amb les entitats financeres. Cal tenir en compte que el capital del crèdit està pràcticament retornat. Els bancs estan discutint l'import dels interessos. Tampoc no els interessaria que el Club deixés de ser operatiu, perquè llavors no podrien tornar res.

Fa més d'un any que el camp de futbol és de l'ajuntament. Per què s'inter vindrà ara i no abans?

L'ajuntament ha tingut una ferma voluntat d'arribar a una solució. Potser la visió de la Junta era que el retorn dels crèdits era responsabilitat de l'ajuntament. Potser tenien una visió que el problema era de l'ajuntament. Segurament la Junta Consultiva no estava d'acord que aquella via s'havia acabat definitivament, malgrat tots els esforços per part de tots. Ara la nova Junta entén que neix una altra etapa i que és el club qui ha d'assumir plenament el deute. Ara és un altre escenari. Tot i la bona voluntat de part de tots, l'altre escenari ens ha portat a topar amb la realitat. Allò queda en una via morta i ara intentem obrir-ne una altra.

S'ha valorat en algun moment la hipotètica desaparició del club?

No, ni m'ho plantejo, això. Però sí que he trobat a faltar que el poble se'l sentís més com a seu, el club, donada la seva importància. Necessitaria un relleu; de vegades m'ha semblat que està una mica apagat, des de la perspectiva de la població. Poca gent a les assemblees. No he percebut que el poble estigués molt preocupat per aquesta situació.

Pistes de pàdel del C.E. Moià (fot. J. Font)

LES ENTITATS INFORMEN

Festa d'inici de curs i castanyada solidària

Escola Pia de Moià

El diumenge dia 2 d'octubre, la comunitat educativa de l'Escola Pia es trobava per celebrar tots junts l'inici d'un nou curs.

A partir de les deu del matí els patis de l'escola es van començar a omplir de nens i nenes, familiars, mestres i personal de serveis disposats a gaudir de les activitats organitzades per l'AMPA. Tothom va participar a pintar uns dibuixos a la paret de la llar d'infants i, paral·lelament, uns pneumàtics de diferents colors per tal de fer un muntatge al pati d'Educació Infantil.

A les dotze va començar la cercavila pels carrers del poble amb els gegants de Moià, el Toll i la Toixonera; en Xot i la Fura, del CEIP Josep Orriols, i l'Oriol i la Natàlia, de la nostra escola. I, en acabar la passejada, l'AMPA va obsequiar tothom amb un suculent vermut.

* * *

El dia 28 d'octubre a la tarda es va celebrar la castanyada. Aquest any, com a novetat, alguns familiars i amics de l'escola es van transformar en mags i magues per una estona i ens van divertir amb uns trucs de màgia que van deixar tothom bocabadat. Gràcies per fer que ens ho paséssim tan bé!

En acabar hi va haver castanyes ben torrades i panellets per a tothom. Com cada any, els panellets van ser elaborats per la mainada de la llar d'infants, infantil i alumnes de primer a quart de primària. Els més grans, els de cinquè i sisè, van fer pastissos de diferents gustos que, juntament amb els panellets, van vendre per recaptar diners per a la Castanyada Solidària.

Els diners recollits en la venda de pastissos i panellets són destinats a projectes per a infants amb pocs recursos de Mexicali i Tijuana.

Celebracions a l'Escola Pia

Som la nova junta de l'Ateneu de Moià!

Ateneu Moià - La Pólvora

Després de dos anys intensos, carregats de bones iniciatives i de grans resultats, la junta de l'Ateneu marxa per passar el relleu a sis joves de Moià o fortament implicats amb la vila. La nova junta entrem plens d'il·lusió i amb nous projectes enriquidors per a l'Ateneu i per al poble, estem motivats per a començar amb força i fer moltes activitats diverses que puguin vincular totes les persones de la nostra vila. Per això l'objectiu principal d'aquesta nova junta en aquests dos anys és treballar per aconseguir un Ateneu popular de veritat, obrir-lo a totes les persones que formen i estimen Moià i crear un espai de tothom i per a tothom. Per tant, des de la nova junta us animem a comptar amb l'Ateneu per a realitzar tots aquells projectes o totes aquelles activitats que no tinguin espai on fer-se. Volem ser simples coordinadors d'un local de tots els moianesos i moianeses. Per tal d'assolir aquest objectiu a llarg termini basarem la funció de l'Ateneu en dos aspectes principals.

Primer volem potenciar l'oci per als joves. Creiem que l'oci és una via per a conèi-

xer-nos i veure i viure Moià des d'una perspectiva més lúdica. El segon aspecte en què posarem èmfasi és el treball per la cultura: fer xerrades interessants, debats, sessions de cinema, campanyes d'intercanvi i solidaritat... I sempre oberts a les propostes i als suggeriments de la gent. De fet, ja hem començat a treballar-hi, amb el suport i la iniciativa de la Regidoria de Joventut i amb les nostres ganes de començar.

Hem convocat una assemblea dels socis de l'Ateneu, oberta a tothom, que celebrarem el divendres 9 de desembre per a explicar el nostre projecte i comptar amb la seva aprovació (si s'escau) i tirar-lo endavant.

Finalment, hem de dir que la nova junta serem allà i farem el possible per acostar l'Ateneu a totes les persones, i encoratgem tothom a confiar en l'Ateneu per a construir junts un Moià millor.

Moltes gràcies.

La nova junta: Lluís Cascales López, Marc Gallifa Fillat, Rosa Molina Purí, Joan Ribó Armadans, Ian Soler Bargalló, Oriol Torres Serra.

L'ATENEU OBRE

la pólvora

HORARI TARDOR-HIVERN

DIVENDRES I DISSABTES DE 17H A 24H

DIUMENGES DE 17H A 20H

L'ATENEU PRESENTA

la pólvora

TENS UN PROJECTE EN MENT? VOLS FER O ORGANITZAR UN ESDEVENIMENT O CONCERT?

L'ATENEU T'HO POSA FACIL!

Biblioteca de Moià

La biblioteca participa en el 12è Premi de Literatura Infantil Atrapallibres. L'objectiu és aconseguir que el major nombre possible d'infants llegeixin els llibres seleccionats, es constitueixin com a jurat i, entre tots els participants, nomenin el que consideren millor. Aquest curs es volen constituir tres categories de lectors, de quart a sisè. Animeu-vos a participar-hi!

A principis de novembre, i per tal de commemorar els cent anys del naixement de l'escriptor anglès Roald Dahl, es van fer un seguit d'activitats: una exposició dedicada a la seva vida i obra, que es va poder visitar durant tot el mes, l'hora del conte titulada *Els Culdolla*, a càrrec de la rondallaire Clara Gavaldà, i una tarda de tallers sobre els personatges de les seves obres.

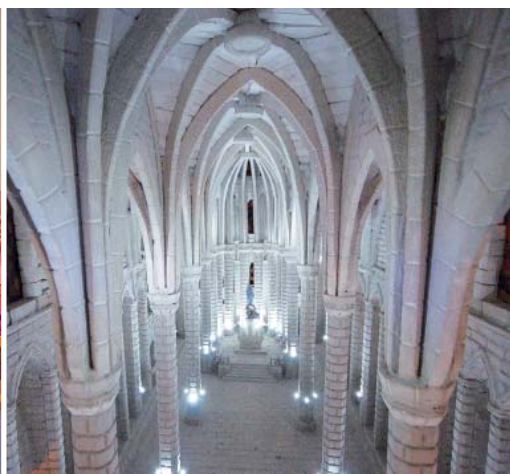
Es va realitzar una sessió de contes dedicada als nadons de 0 a 3 anys, a càrrec de Mònica Torra, amb l'espectacle *Un trenet menut*, ple de sons, moviment i cançons. I encara, aprofitant la tardor i la castanyada, la rondallaire Rosa Fité també va fer una sessió de l'hora del conte

anomenada *Castanya va, castanya ve*.

En la tertúlia literària del mes d'octubre es van commemorar els 400 anys de la mort de William Shakespeare amb la lectura de l'obra de teatre *Al vostre gust*, sessió conduïda per Elvira Permanyer, la qual, a més, va descriure de forma àmplia i didàctica com es feia teatre a Londres en l'època d'aquest autor i com era el teatre on es van representar la majoria de les seves obres.

Dins el Cicle de Tardor del Cercle Artístic del Moianès es va fer la xerrada *Reproduint la Catedral del Mar*, a càrrec de Josep Fonts, el qual va fer un repàs de les seves creacions, centrant-se sobretot, en la Catedral del Mar. Va ser una xerrada molt amena i concorreguda.

A partir del 28 de novembre la biblioteca organitza la «Llumineta de Nadal»: cada cop que s'utilitzi el carnet per a fer un préstec, es podrà participar en el sorteig de la panera literària i cultural. Hi haurà una panera per a adults i una altra d'infantil. Es fa amb la col·laboració del Museu, el Consorci i l'Ajuntament de l'Estany.

Joves lectors de Roald Dahl (fot. Bibl. Moià). La Catedral del Mar, de J. Fonts (fot. Alfred Plans)

El Cercle Artístic del Moianès informa

Durant el mes d'octubre, el Cercle ha començat el curs 2016-2017 amb les següents activitats de caràcter anual: *Classes de dibuix per a infants i joves* els dissabtes a la tarda; en aquestes classes es reuneixen al voltant d'una desena d'infants i joves per a dibuixar i pintar. *Classes de dibuix i pintura per a adults* els dimarts, també a la tarda; la pintora estanyenca Marina Berdalet condueix les sessions d'art del dimarts on un grup d'artistes s'inicien o perfeccionen les seves habilitats pictòriques.

A més de les activitats ordinàries, el mes d'octubre s'han realitzat un seguit d'activitats més. El cap de setmana del 7 al 9 d'octubre es va organitzar a la sala d'exposicions del Casal la mostra *Apunts d'art*, amb els treballs fets pels alumnes de les classes del dimarts de la pintora Berdalet.

El dia 20, un grup de membres del Cercle vam fer una anada a la Fundació Perramon a Ventalló, on hi ha una selecció de pintures i escultures d'art contemporani d'artistes de renom com Alfonso Al-

zamora, Ràfols Casamada Jorge Castillo, José M. Guerrero Medina, Josep Guinovart, Gino Rubert, Subirachs i Xavier Medina, entre molts altres. Reuneix al voltant de cent cinquanta obres. Els nostres sentits van poder gaudir de les obres exposades i dels comentaris i opinions que ens provocaven a cadascú les obres.

El dia 28 d'octubre va tenir lloc la segona conferència del Cicle de Tardor organitzat pel Cercle Artístic a la Biblioteca de Moià. La xerrada, a càrrec de Josep Fonts Canellas, *Reproduint la Catedral del Mar*, versà sobre la construcció de la maqueta de Santa Maria del Mar a escala 1:40 feta durant un any i mig i les anades i vingudes a Barcelona, els assessoraments i col·laboracions que l'han ajudat. En la xerrada també va explicar el seu recorregut realitzant reproduccions de diferents monuments com l'església de Moià, exposada a la Parròquia, o el campanar de Puigcerdà.

En tancar la crònica sabem que la maqueta de «la Catedral del Mar» ja està acabada del tot.

Sortida a la Fundació Perramon (fot. Cercle Artístic)

Darreres activitats del Golf Montbrú Moià

Carles Llorens

Benvolguts amics del golf, aquesta tardor hem fet moltes activitats al nostre camp i ho volem compartir amb tots vosaltres.

3ª prova II Lliga estiu-hivern 2016.

Els guanyadors del torneig van ser: handicap superior, Josep Sallent; handicap mitjà, Lúcia Antúnez; handicap inferior, Quim Arnaus.

XI Trobada Taxistes. Scratch: David Gallego; handicap inferior, Juan Andrés Sandín; handicap mitjà, José Cabello Calvo; handicap superior, Leonardo Mirete; Trofeu Amic Moià, Lúcia Antúnez.

III Torneig Ramon Martos. Handicap inferior, Manuel Bastida; handicap superior, Josep Sallent.

Golf a les Escoles. Aquesta tardor vam tornar a fer la jornada de Golf a les Escoles, que es va fer al nostre camp, on van assistir un bon grup de nois i noies de Moià a iniciar-se en la pràctica d'aquest fantàstic esport. Van demostrar molt bones maneres i s'ho van passar molt bé.

V Campionat Moià-Taradell. El dissabte 12 de novembre vam fer el partit d'anada del quart enfrontament entre els clubs de Moià i Taradell. Amb molta representació per part dels dos clubs, el campionat va estar força igualat, però vam guanyar els de Moià i anirem el pròxim 19 (ja tancada l'edició de la revista) amb 22 punts d'avantatge a l'espera dels resultats que s'aconsegueixin a Taradell. Fins ara anem guanyant el campionat per un avantatge de 3 a 1.

Torneig Copa Pla dels Pins. Handicap superior, Cristina Vallejo; handicap inferior, Ferran Cònsul; scratch, Quim Arnaus.

També us volem fer participants que el 6 de desembre és el nostre **25è aniversari!** Durant tot un any farem diferents activitats per celebrar aquesta fita. Ja us n'anirem informant.

* * *

Fins a la pròxima. Veniu al golf, us hi esperem!

Golf a les escoles (fot. Golf Montbrú Moià)

Ampliació del menjador i sala polivalent a la Llar Els Avets

FADEAM – Comunitat Els Avets

El dijous 27 d'octubre es va fer la signatura de l'acord de subvenció de l'Obra Social La Caixa per a l'ampliació amb un menjador - sala polivalent de la Llar Els Avets.

Amb aquesta signatura l'Obra Social La Caixa es compromet a fer donació de 24.000 euros a la nostra fundació i nosaltres ens comprometem a utilitzar-los en la construcció d'aquesta ampliació, que ha de permetre disposar de més espai a la llar, amb un menjador més ample i obert cap al pati que permetrà alhora poder gaudir de l'actual menjador com a espai més relaxat on conviure.

A l'acte de signatura van ser-hi presents Inmaculada Puig i Manel Álvarez

per part de La Caixa i, per part dels Avets, el Ramon, la Mònica, l'Albert, el Pere Villar, la Sílvia, el Robin i la Zoi.

Aprofitem l'ocasió per a agrair a l'Obra Social de La Caixa aquesta aportació que, com bé diuen, forma part de tot un conjunt de donacions que fan amb més del 50% dels seus beneficis i gràcies a tots els clients que treballem amb aquesta entitat.

L'obra té un pressupost total de 149.011 euros, que haurem de cobrir amb altres subvencions i donacions. Us animem a col·laborar amb les vostres aportacions per a fer possible aquest projecte. Podeu fer l'ingrés en el compte: ES53 2100 0069 0302 0031 0532.

Si voleu obtenir una desgravació en la vostra declaració de la renda (un 50%), caldrà que ens indiqueu les vostres dades fiscals i us farem arribar un certificat de l'import ingressat: administracio@avets.cat – tel. 93 830 13 62.

Moltes gràcies per endavant.

Signatura de l'acord de subvenció (fot. FADEAM - Els Avets)

Font de Llum per als oblidats dels oblidats

Moiànes Solidari

de dotar la finca agrícola d'un bon senyal de recepció de televisió i d'un accés fiable a internet.

Ara s'està preparant la segona fase d'aquest projecte per realitzar-la els primers mesos de l'any vinent. Se centrarà a reforçar les instal·lacions per tal que, a més de l'electrificació bàsica, puguin beneficiar-se de l'energia solar per a l'ús de les màquines de transformació alimentària que actualment funcionen amb gasoil, i poder atendre així els increments de producció que es derivaran de la progressiva ampliació de la superfície agrícola conreada.

Amb l'objectiu d'aconseguir finançament per al projecte ens hem sumat a una campanya de petició de donacions anomenada *Giving Tuesday*, que té com a objectiu publicitar projectes d'oenagés i demanar col·laboracions. Les aportacions d'aquesta campanya es fan a través de la Fundació Real Dreams (Mi Grano de Arena) i permeten als donants desgravar les seves aportacions en la declaració de renda.

Conjuntament amb l'Associació Aïma SM del Bages, els grups locals de Castellcir amb Tothom i Calders Solidari i altres col·laboradors hem impulsat el projecte *Font de Llum* per a electrificar amb energia solar una finca agrícola situada a Agoïta (Benín), de l'Associació Saint Camille de Lellis, que es dedica a la cura i rehabilitació de malalts mentals a l'Àfrica Occidental. La primera fase, de la qual ja vam informar a través de LA TOSCA de febrer-març, ha estat portada a terme pel cooperant Jaume Domingo, d'Artés.

A l'estiu vam comptar també amb la cooperació d'un equip integrat per un professor i dos alumnes d'enginyeria de les TIC de la Universitat Politècnica de Manresa, que es van desplaçar a Benín per tal

de dotar la finca agrícola d'un bon senyal de recepció de televisió i d'un accés fiable a internet. Ara s'està preparant la segona fase d'aquest projecte per realitzar-la els primers mesos de l'any vinent. Se centrarà a reforçar les instal·lacions per tal que, a més de l'electrificació bàsica, puguin beneficiar-se de l'energia solar per a l'ús de les màquines de transformació alimentària que actualment funcionen amb gasoil, i poder atendre així els increments de producció que es derivaran de la progressiva ampliació de la superfície agrícola conreada.

Podem fer les vostres aportacions per internet, a través de <http://givingtuesday.cat/projects/font-de-llum-per-als-oblidats-dels-oblidats/> o bé contactant directament amb nosaltres a través del correu electrònic solidarimoianes@gmail.com o per telèfon al 93 830 06 50 o 616 972 954. Us agraïm a l'avançada la vostra col·laboració.

Miquel Martí i Pol

Impuls a la difusió de l'obra de Miquel Martí i Pol

Imatge del pont medieval de Roda de Ter. ISTOCK.COM / KARSOL

Redacció / Barcelona

La Diputació de Barcelona, l'ajuntament de Roda de Ter i la Fundació Miquel Martí i Pol han signat un conveni de col·laboració per impulsar la difusió de l'obra i la figura del poeta. L'acord permetrà la suficiència financera de la Fundació.

Potenciar i divulgar l'obra de Miquel Martí i Pol i donar un impuls a la Fundació que porta el seu nom fins que tingui prou força per funcionar sola. Aquesta és l'essència del conveni de col·laboració que aquest mes d'octubre han signat la Diputació de Barcelona, l'ajuntament de Roda de Ter i la Fundació Miquel Martí i Pol. Segons aquest conveni, la Diputació que és la propietària del llegat íntegre del poeta des del 2003 -en cedeix l'ús dret a la Fundació per un període de 20 anys. L'objectiu és que l'entitat pugui gestionar-lo directament de manera que els ingressos que generi la seva explotació contribueixin gradualment a la suficiència financera de la institució.

Segons la presidenta de la Diputació de Barcelona, Mercè Conesa, l'acord «culmina la voluntat de la Diputació de preservar i difondre el llegat del poeta, perquè la Fundació comptarà amb més recursos per professionalitzar-se i fixar-se objectius ambiciosos». Així, segons el Conveni, la Diputació farà una aportació anual de 80.000 euros a la Fundació Miquel Martí i Pol durant els exercicis pressupostaris 2016, 2017, 2018 i 2019. Aquesta aportació anirà disminuint a partir del 2020 i els dos exercicis posteriors, el 2021 i el 2022, amb 60.000, 40.000 i 20.000 euros respectivament. La voluntat és que a partir de 2023 la Fundació s'autofinanci. D'altra banda, la Diputació de Barcelona contribuirà a la professionalització de la Fundació, facilitant que es doti

d'una estructura de personal directiu i tècnic i atenen les seves necessitats. Una comissió d'estudi i seguiment redactarà un programa dels principals línies de treball de la Fundació per al compliment dels objectius de col·laboració previstos al conveni.

La Fundació

La Fundació Privada Miquel Martí i Pol es va constituir a finals del 2006 per contribuir a la consolidació del llegat cultural, educatiu i social del poeta. En van ser fundadors l'Ajuntament de Roda de Ter, la Universitat de Vic, la vídua del poeta i l'Associació d'Amics de Miquel Martí i Pol. La vinculació de la Diputació amb la Fundació ha estat decisiva des del seu origen.

En aquesta nova etapa, i amb el suport de la Corporació, la Fundació es planteja com a principals objectius reunir, conservar i aprofitar científicament tot el llegat de Miquel Martí i Pol, així com l'estudi i la promoció de la seva obra.

Des de la seva seua a Roda de Ter -el poble on va viure i va morir Martí i Pol i on se'n conserva el llegat- la Fundació vol impulsar el vincle entre la dinamització local de la cultura i la dinamització comercial i turística. També es volen crear lligams amb la comarca d'Osona i amb Catalunya, i estendre després l'àrea d'influència a l'àmbit internacional.

El llegat de Miquel Martí i Pol

El llegat del poeta, propietat de la Diputació de Barcelona, el formen, bàsicament, el seu arxiu personal -amb documentació de premsa i activitats culturals-, obres d'art originals dedicades a Martí i Pol, el fons d'art del poeta, manuscrits i correspondència, primeres edicions dels seus llibres, la seva biblioteca -amb més de 5.000 volums-, i les llibretes de notes en què va escriure els seus poemes.

Un any més!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

«La tardor amb tons terra, grocs i vermells s'engalana de colors mentre espera l'arribada de l'hivern!

»I així és com va entrant el fred i el caliu de la llar, dóna vida!

»L'olor de la llenya o la flaire de l'olla al foc, desperten sensacions guardades al fons del cor!

»I com si fos un pacte silenciós, tots anem fent via cap aquells dies d'entranyable record!»

Des de l'Hospital-Residència ja estem treballant amb tot l'equip, els residents i els nostres col·laboradors, en activitats encaminades a les festes de Nadal.

Els preparatius, la feina... són motiu d'il·lusió, però al mateix temps una trista enyorança ens recorda les persones estimades que al llarg d'aquest any ens han anat deixant!

Les activitats que durem a terme són semblants a les de cada any.

Cal remarcar que una felicitació de Nadal ha estat feta per una de les nostres residents, que participa en un concurs que l'entitat ACRA va promocionar per a gent gran artista. L'altra serà la fotografia d'una manualitat que s'està fent des de la unitat de psicogeriatría amb la participació de molts dels nostres residents i professi-

onals, els ingressos de venda de la qual serviran per a col·laborar en el donatiu de la Marató de TV3.

Així, doncs, ara és temps de preparar, per a després entre tots poder-ho celebrar. Familiars, amics i coneguts, hi sou tots convidats. Bones festes!

Fot. Hospital-Residència

De vegades et preguntes qui hi guanya reciclant el vidre. Encara no saps que ets tu?

Ja no hi ha temps per a les excuses. Ja no hi ha temps per no reciclar. A Catalunya, encara reciclem molts menys residus que els que generem. Un desequilibri que pots combatre separant correctament els envasos de vidre i dipositant-los al contenidor verd.

REDUEIX, REUTILITZA, RECICLA.

REACCIONA

#ReaccionaRecicla

residuonvas.cat

ecoVIDRIO
ENTESTAT SENSE ANYS DE LLUÇE

ecoembes
El poder de la col·laboració

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Museu de Moià

Exposició temporal

Des del 10 de setembre fins al 18 de desembre el Museu de Moià presenta l'exposició temporal *Interiorització de la natura*, de l'artista de Cerdanyola del Vallès i llicenciada en Belles Arts Mª Teresa Jané i Solé. L'exposició mostra una quarantena d'aquarel·les i olis amb paisatges naturals, el tema central de l'autora. Són paisatges inspirats en diferents entorns de Catalunya, tant de mar com de muntanya. Paisatges plens de vida, tot i que rarament hi observem cap ésser viu, i molt menys cap ésser humà. Paisatges que ens porten a una reflexió interna de nosaltres mateixos i del nostre estat d'ànim.

L'exposició es pot visitar gratuïtament en l'horari del Museu, de dijous a diumenge als matins i dissabtes també a la tarda.

Nous camins per a la cova de les Toixoneres

Dos mesos després de descobrir-se el nen neandertal de Moià a la cova de les Toixoneres, Ajuntament, Generalitat, Museu i Equip de Recerca s'han reunit per

redefinir el projecte de les excavacions arqueològiques i treballar conjuntament per revaloritzar el jaciment. La important troballa d'un nen neandertal, anomenat «el nen de Moià», va causar un gran impacte científic i mediàtic. La cova de les Toixoneres és un dels punts amb més activitat neandertal a la Catalunya Central, a més d'un dels quatre únics jaciments amb restes humanes de neandertal de Catalunya, i és per això que ara s'activaran algunes tasques per a treure'n més profit.

La primera reunió de contacte per a començar a treballar es va produir el dimecres 26 d'octubre, al Parc Prehistòric de les Coves del Toll, entre representants de la Direcció General de Patrimoni i del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, de l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social), de l'Ajuntament i del Museu de Moià, presidint l'acte l'alcalde, Dionís Guiteras. L'objectiu de la reunió ha estat començar a treballar conjuntament en la revalorització del jaciment de la Cova de les Toixoneres de cara a les pròximes campanyes

d'excavació i, a més a més, fer-lo accessible al públic.

L'equip d'excavació veu imprescindible i amb molt potencial científic la zona on actualment circulen els visitants del Parc Prehistòric per davant del jaciment, i el seu objectiu és poder començar a excavar-hi en futures campanyes. Perquè això es pugui fer cal adequar un pas alternatiu per als visitants, i això implica circular per on s'excava actualment, o sigui a la boca d'entrada de la cova. Per tant, caldrà treure l'estructura que protegeix actualment la zona d'excavació i fer-ne una de nova que arribi fins a la part del camí actual que es vol excavar. Sota aquesta estructura de protecció caldrà adequar una passarel·la per a poder-hi circular els visitants. Amb aquesta actuació els arqueòlegs podran continuar amb els nous objectius de recerca que el descobriment del nen de Moià ha desencadenat, i alhora el visitant del Parc Prehistòric tindrà una visió més completa i intensa de les Toixoneres. Com sempre, l'objectiu de totes les parts és compaginar la investigació amb la revalorització patrimonial i turística del Parc Prehistòric de les Coves del Toll de Moià.

Un altre tema important de la reunió va ser intentar assolir un conveni de totes

les parts per a poder potenciar a tots els nivells la cova de les Toixoneres. Aquest conveni a parts preveu treballar i comptar amb el suport de l'Ajuntament i el Museu de Moià, l'IPHES, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. D'aquesta manera s'aconsegueix la complicitat de les administracions territorials provincial i autonòmica, i posa en relleu la importància que la troballa arqueològica ha donat al jaciment. En aquest sentit s'ha programat una reunió amb els representants de la Diputació de Barcelona el 23 de novembre, a la cova de les Toixoneres, on es reuniran l'Ajuntament i el Museu de Moià, l'IPHES i la Diputació de Barcelona.

Restauració del dolmen de Puig-rodó

El Servei d'Arqueologia de la Generalitat, amb el suport del Museu de Moià, restaura el dolmen de Puig-rodó. Les tasques de restauració s'han iniciat el dimecres 2 de novembre i s'allargaran fins al gener o febrer.

Des del 2010 el Museu de Moià havia posat en coneixement dels Serveis Territorials de la Generalitat el mal estat de conservació que presentava el principal i més gran dolmen del Moianès, el dolmen

Participants en la reunió del 26 d'octubre, davant la cova de les Toixoneres (fot. Museu de Moià)

Treballs de restauració del dolmen de Puig-rodó, l'any 1961

de Puig-rodó. Situat al nord del terme municipal de Moià, prop del límit amb l'Estany i als peus del turó que li dona nom, aquest monument megalític és l'únic al Moianès que, a més de la cambra simple, presenta un corredor d'entrada.

El contacte amb la Generalitat per la situació d'aquest dolmen ha estat freqüent durant aquest temps, fins que el passat mes de febrer el Museu de Moià va comunicar al Servei Territorial que l'ampliació del camí forestal que passa pel costat del monument havia malmès greument el corredor. Es va realitzar una visita conjunta de les parts i l'arqueòleg territorial del Servei d'Arqueologia de Catalunya Antoni Caballé i Crivillés, vista la gravetat dels danys, es va comprometre a buscar la manera de dur a terme la restauració tant tècnicament com econòmicament.

Així ha estat i el Servei d'Arqueologia ha contractat l'empresa d'Artés Arqueòlegs.Cat per a la restauració del monument. A més de personal altament qualificat, Arqueòlegs.Cat compta amb l'assessorament en la restauració d'aquest dolmen de l'arqueòleg i prehistoriador Josep Tarrús i Galter, màxima autoritat a Catalunya en monuments megalítics.

Les tasques han començat a principis

de novembre i en aquest moment s'està procedint a la reexcavació arqueològica de l'interior del dolmen i del túmul. Recordem que l'any 1961 aquest dolmen ja fou excavat per l'arqueòleg Ricard Batista amb el suport del moianès Joan Surroca. Un cop s'acabin les excavacions es procedirà a la restauració del monument i a l'adequació de l'espai del voltant, fent-lo accessible al públic i amb una plafoneria que complementarà la visita lliure al monument.

Cal agrair el suport tècnic i econòmic dels Serveis d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, per a la recuperació del patrimoni megalític de Moià. Ja l'any 2011, amb la col·laboració del Museu de Moià van dur a terme i finançar la reexcavació i restauració del dolmen de Perers, que va realitzar l'empresa de Calders Arqueociència Serveis Culturals. També cal destacar que des del 2014 han subvencionat el seguiment de les obres del Parc Prehistòric de les Coves del Toll i també refer la passarel·la de l'interior de la cova del Toll malmesa per les inundacions del 30 de novembre del 2014. Enguany han subvencionat l'acabament de l'estructura del món simbòlic del Parc Prehistòric, on actualment s'està actuant i que es preveu acabar a finals d'aquest any.

MOIANÈS

17.053 visites, de gener a setembre

Consorci del Moianès

Des de gener a setembre del 2016 el Consorci del Moianès ha atès un total de 17.053 visites, fet que suposa un augment del 25,71% respecte a les visites rebudes durant tot l'any 2015.

Després de l'Oficina de Turisme, que ha atès 7.182 visites, les àrees que han atès més usuaris han estat la de Formació, la d'Ocupació i la d'Habitatge, seguides per la de Dinamització Turística i Comercial.

En l'àmbit **educatiu**, s'han realitzat noranta-tres cursos, amb 1.151 alumnes, i fins al desembre n'hi ha cinquanta-nou més de programats. En el cas dels cursos per a preparar les proves d'accés a cicles formatius, hom ha format quinze alumnes per al CFGM, dinou per al CFGS i vint-i-set per al CFGM d'atenció a les persones en situació de dependència. Actualment també estan cursant aquest mateix cicle vint-i-un alumnes més. També cal destacar la participació de seixanta-set alumnes en la Universitat d'Estiu del Moianès.

D'altra banda, el **Servei d'Ocupació del Moianès** ha atès 1.869 persones, 383 de les quals per primera vegada. Durant aquest període, el SOM ha gestionat un total de 200 ofertes de feina i des dels diferents serveis del Consorci s'han detectat un total de 151 insercions laborals (per compte d'altri o per autoocupació). Entre els diferents projectes d'aquesta àrea cal destacar la realització del *FEM Ocupació per a joves*, que ha format vint joves i ha aconseguit cinc contractes, o el programa *Joves per l'Ocupació*, amb tretze alumnes, dos dels quals estan en període de pràctiques i tres han obtingut feina. També cal destacar el programa *Treball i Formació*, per a persones en situació d'atur majors de 45 anys. En aquest cas es van formar deu persones, que van treballar

durant sis mesos i posteriorment s'han aconseguit vuit insercions laborals.

En l'àrea d'**emprenedors i empreses** s'han assessorat noranta-sis empreses ja existents i seixanta-quatre nous projectes empresarials, que s'han materialitzat en dotze noves empreses. També s'han concedit subvencions per un valor de 141.632 euros.

L'**Oficina Local d'Habitatge** del Moianès ha atès 727 persones, ha gestionat la concessió de cinquanta-tres ajuts de lloguer per un valor de 83.563,56 euros i ha tramitat setanta-quatre cèdules d'habitabilitat.

Dins l'àmbit de **dinamització comunitària** cal destacar la creació del servei *Edu Moianès* el novembre del 2015 en set poblacions de la comarca, que va atendre 120 alumnes. Actualment aquest servei n'atén setanta-sis. També s'han programat activitats als casals de la gent gran, on han participat 120 persones, i activitats per a dones, amb cinquanta-una assistents.

Dins l'Àrea de **dinamització turística i comercial** s'ha organitzat la fira *Moianès 42*, s'ha actualitzat el catàleg *Tasta'm* (vuitanta empreses), s'ha ofert formació específica per al sector comercial i s'han gestionat l'oficina de turisme i els llocs visitables de l'Ecomuseu, amb un total de 7.182 visites. Aquesta àrea també ha participat en diferents fires, ha gestionat el distintiu de Qualitat Turística Sicted per a onze empreses i ha creat el nou web de turisme *www.moianesmes.cat*, que fins al setembre ha rebut 13.740 visites.

Durant els darrers mesos de l'any, el Consorci continua oferint formació per a persones i empreses, que es pot consultar a *www.consorcidelmoianes.cat*.

El dolmen en excavació, el dimecres 16 de novembre d'enguany (fot. Museu de Moià)

Oló, 40 anys de trobades

Josep Canamasas

Trobada bastonera a Oló (fot. J. Canamasas)

El dimarts 15 d'octubre, Oló commemorava els quaranta anys de la primera trobada de bastoners de Catalunya. Era el 6 de juny de 1976 quan la colla de bastoners d'Oló de l'època, engrescats pel president del Ballet Popular de Catalunya i organitzat pel Grup Cultural Guillem d'Oló, va anar a cercar els bastoners dels pobles del voltant per tal de fer una trobada.

No va ser gens fàcil: els bastoners no estaven acostumats a anar a ballar a altres pobles. Hi havia algun grup que per a participar-hi volia cobrar. Al final van ser sis els pobles, amb unes deu colles, els que van accedir a participar-hi: Artés, Centelles, l'Esbart Dansaire de Gràcia (Barcelona), Rajadell, Súria i Santa Maria d'Oló. En aquella ocasió, cada colla va fer una exhibició del repertori de balls que tenia a la plaça de Sant Antoni Maria Claret. Després de la ballada es va fer un dinar de germanor al Centre Catòlic.

Enguany, per celebrar aquests quaranta anys de trobades, hom va convidar

les mateixes colles que el 1976. Van venir totes, excepte la de l'Esbart Dansaire de Gràcia, que ha perdut la seva secció de bastoners. També es va convidar la colla de bastoners «Els Estelladors» de Prats de Lluçanès, ja que la colla d'Oló cada any va a ballar en aquesta població.

La trobada va ser a la tarda. Va començar amb una cercavila que va travessar tota la població fins al nucli antic. Després també es va fer una exhibició, dos balls cada colla, a la plaça Claret. Cal destacar el fet que la colla de bastoners de Centelles avui en dia ja no existeix, i varen ballar els mateixos de fa quaranta anys. També la colla d'Oló que va ballar el 1976 va fer una ballada a la plaça. També, aprofitant aquesta celebració, es va restaurar el monument als bastoners que té la població, obra de l'arquitecte Albert Manubens i Crespiera.

Després de la ballada es van passar fotos i es van veure un parell de pel·lícules d'aquella diada. Es va acabar la festa amb un sopar amb més de 250 comensals.

Falcons de Castellcir: valors i ànima

Francesc Rochel i Vara

la Teresa? Doncs és la llavor de la colla, una activista cultural amb molta dedicació en diferents entitats o comissions del poble en diverses etapes de la seva vida —serveixin com a exemple: gegants i camacurts, bastoners, Reis, caramelles, campaners—. El record del pare, Miquel Prat i Sabaté, l'educació rebuda i el caliu familiar són molt presents en aquesta dedicació.

Tot va tenir un principi i va ser pel mes d'agost de l'any 2004, en què es va pensar organitzar i fer una primera representació per la cloenda de la II Fira de la Joiguina d'Artesania i del Joc Tradicional. A partir d'aquí tot va ser sumar actuacions, sortides, assaigs, creixement dels participants, federar-se, celebracions, etc.

Però, quina realment va ser la llavor d'aquesta colla? Per a entendre aquest capítol de la història, cal anar a trobar i escoltar la Teresa Prat.

En una tarda freda i plujosa d'un dissabte de novembre i recollits en el seu estudi, van començar a sortir del bagul de la memòria històries, fets, pensaments i els valors personals que, aixecant figura a figura, han anat forjant.

El principal valor i el que més destaca la Teresa és el cooperatiu. I qui és

Com a professora d'educació física d'institut i amb passió per la gimnàstica, impartia als seus alumnes una assignatura que s'anomenava «Acrosport» (gimnàstica acrobàtica). Un company seu de l'institut, en veure els resultats li va comentar que el que feia li recordava les figures de «falcons». Aquest comentari li va servir per a traslladar la idea al poble, i fins ara en gaudim tots.

Per què la denominació de «falcons»? La resposta ve d'antic: el 16 de febrer de l'any 1862, a Praga i essent els seus impulsors els senyors Tyrs i Fugner, es va crear una associació gimnàstica anomenada «Sokol», que en txec significa 'falcó'. D'aquí que tots aquests tipus d'associacions o colles hagin agafat aquest nom per a descriure l'activitat i també com un homenatge als orígens.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES CONVINQUDES
DIES DE VISITA

Dilluns
Dimecres
Divendres

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456

93.820.91.55 - 659.660.348

Cal dir-vos que actualment a Catalunya hi ha deu colles, i una altra a la Catalunya Nord, els Falcons del Riberal (Rosselló). La colla més antiga és la de Llorenç del Penedès, creada l'any 1942. (Font: *federaciofalcons.cat*.)

De tots els fets viscuts per la colla, creiem que cal destacar-ne un per la seva dificultat d'execució i organització i del qual la colla se sent molt orgullosa. L'any 2014, concretament el 6 de setembre, es va celebrar a Castellcir la 13a Trobada de Falcons de Catalunya i el repte va ser reproduir la silueta del castell de Cardona; això va implicar el treball d'uns sis-cents participants, i es va aconseguir. També i per escalfar motors, vers l'Onze de Setembre d'aquell any es va organitzar una «V» per dos carrers del poble, coincidint amb la celebració del Tricentenari (1714-2014) —per això el simbolisme de la figura— i el desè aniversari de la colla.

En la història de la colla hi ha figures creades per ells mateixos —és el valor de la creativitat—, com la *melée*, la rotllana, la Sagrada Família o la font, entre altres, tots engalanats amb la camisa blanca i la faixa vermella i a ritme de grallers i tabalers, dues colles molt estimades per la seva col·laboració i suport en molts esdeveniments de la població. En cada actuació poden fer entre dotze o catorze figures, tant de creació pròpia com externa.

Més enllà de parlar dels aspectes tècnics i visuals, voldríem endinsar-nos en els seus valors. Per a la Teresa parlar de falcons és sinònim de compartir, conèixer, creativitat, superació, diversió, estimació, il·lusió i valoració. Tots aquests valors estan amarats pel valor principal, el cooperatiu: «Es valoren igual totes les persones que hi participen, perquè totes són necessàries i importants», ens diu.

Per tal de poder-vos fer arribar aquests valors hem fet un recull de comentaris dels mateixos components de la colla:

L'actual cap de colla, Maria Balaguer i Prat (20 anys) ens diu: «Per a mi els Falcons són una activitat social i de creixement personal. Una activitat física i de benestar que crea xarxa. Formar part dels Falcons de Castellcir és sentir-me part d'una colla, on ningú no és imprescindible

Escalera de 7 dels Falcons de Castellcir a la festa dels Súpers 2012, a Barcelona (fot. Falcons Castellcir)

i cadascú té un paper important; és dur a terme una activitat de cultura que em permet sentir la força d'un grup de persones amb un objectiu comú.»

Albert Salvadó (54 anys) i família:

«Vam arribar a Castellcir, no ens coneixia ningú ni coneixíem ningú. Vam entrar als Falcons i vàrem tenir una nova família. L'ànima d'aquesta família es diu Teresa. Moltes gràcies per aquests anys viscuts.»

Mireia Esplugas (50 anys): «Ja saps el que penso, Teresa; sense la teva il·

bé, perquè faig el que m'agrada i quan estic a dalt em sento satisfeta pel treball que estic fent. És un treball en equip.»

Aquella tarda que vam començar a parlar amb la Teresa, a última hora van quedar escampats per l'estudi fotografies, retalls de diari, reflexions, i també, com ens va dir, un temps dedicat a ella mateixa i a una part important de la seva vida, a la seva manera de ser, a les seves aptituds i al perquè de tot plegat. «M'he adonat que el camí dels Falcons ha estat i és per a mi un camí molt fort de creixement personal», puntualitza.

Per acabar la tarda, la Teresa va acaronar el seu acordió, les notes harmòniques parlaven per ella, era una música que transmetia valors i serenitat. Era l'ànima de la colla la que feia possible aquesta màgia.

Que el valor cooperatiu acompanyi per molts anys a la Colla de Falcons de Castellcir i els qui en gaudim puguem compartir la singularitat de tenir-vos a prop i respirar amb vosaltres els valors que transmeteu. Porteu el nom del poble arreu on participeu, sou patrimoni del poble, de la comarca i del país.

En nom de la Colla Falconera del Moianès, aprofitem l'avinentsa per a desitjar-vos a tots unes bones festes de Nadal i un feliç any 2017.

Salut i falcons.

Premi Olímpia

Des de LA TOSCA volem aprofitar aquest article per a felicitar un component de la Colla de Falcons, l'Ismael Monfort i Bolós (Isma), que el proppassat mes de juny va obtenir el guardó en la categoria de «Contribució a l'esport» dels premis Olímpia en la seva quarta edició, premis atorgats per la Diputació de Barcelona. Un reconeixement a un esforç i dedicació desinteressada de molts anys, sigui com a jugador, entrenador, organitzador i col·laborador en diferents activitats esportives. L'enhorabona, Isma.

Bitlles a l'Estany, un joc que per ara no arrela a la resta de la comarca

David Prat

En diferents llocs d'Europa es juga a bitlles des de fa segles. En les formes més antigues d'aquest joc, sembla que es feia servir bitllet (la bitlla petita que el jugador llança) per a tombar les bitlles plantades, i que les boles no apareixen fins al segle XVII. És d'aquestes variants amb bola que apareix en el segle XIX el *bowling* nord-americà. Però, tot i la popularitat mundial del *bowling*, encara són ben vives formes del joc de bitlles amb bitllet: el *kyykkä* carelià, les *quilhas au malhet* gascones, el *birillo parato* sicilià o les bitlles catalanes, naturalment.

He quedat amb Enric Rovira, de Cal Creu, una tarda de principis de novembre per parlar de la recentment renascuda afecció a les bitlles que es viu a l'Estany. Abans de la guerra, a l'Estany i altres llocs de Catalunya, ja s'hi jugava, a bitlles. Enric Rovira em diu que el seu pare hi havia jugat, davant l'església, els diumenges a la sortida de missa. Els bitllaires s'hi jugaven diners i, acabada la

guerra, la dictadura va prohibir la pràctica d'aquest joc. En bona part del país es va deixar de jugar a bitlles, però el joc es va conservar en alguns pobles del Pirineu i del sud de Catalunya. I d'aquests nuclis resistents, a partir dels anys noranta, s'ha iniciat una lenta reconquesta que ha anat retornant les bitlles a les places d'arreu del país.

L'afició a les bitlles catalanes retorna a l'Estany el 2010, gràcies a la iniciativa d'Enric Rovira, que va animar una petita colla d'estanyencs a jugar-hi. L'any 2011, aprofitant la celebració de la Festa de l'Esport, l'Enric va organitzar unes tirades de bitlles amb la col·laboració d'alguns bitllaires vigatans. I aquell mateix estiu, les tardes de dissabte, es van començar a fer tirades regularment a la Pista Vella per donar a conèixer el joc al poble. Aquestes tirades van ser molt concorregudes i rebudes amb molta simpatia per part dels veïns i estiuejants de l'Estany. El 7 de juliol d'aquell any, aquest primer grup de

bitllaires es va estrenar competint fora del poble, en el torneig de festa major de Vic, i a finals del mes de setembre van apuntar-se a la Lliga de Barris de Vic. Era el primer equip no vigatà que hi participava, i ara ja n'hi ha una bona colla: equips d'Oristà, de la Torre d'Oristà, de Sant Feliu Sasserra, d'Avinyó, de Borgonyà, de Torelló... El club de l'Estany continua participant en aquesta lliga i sempre ha quedat classificat entre els cinc primers. La millor classificació va ser la de la temporada 2014-2015, que van quedar segons de quinze equips, amb 438 punts, només a dos punts dels guanyadors de la lliga.

A finals d'estiu del 2011, el nucli de bitllaires més compromesos es va reunir a la terrassa de Ca la Tona i es va constituir en club, *Club de Bitlles Catalanes Els Estanyencs*, una associació que avui en dia té vint socis.

S'entrenen durant tot l'any el dissabte a quarts de cinc de la tarda, i el dimarts i el dijous a les set, sempre a la Pista Vella. L'ampliació recent d'aquest espai ha estat positiva, perquè ara hi cabran còmodament tots els equips convidats als dos tornejos que se celebren anualment al poble: el de la festa major i el de la fira. L'inconvenient del canvi és la paret que ha anat a

terra, que abans parava el sol a l'estiu i el vent a l'hivern. A la Pista Vella també s'hi fan les partides de la lliga del club, en la qual participen els socis a títol individual.

Des de fa tres anys el club també participa en la lliga estiuenca del Lluçanès, que comença al mes de juny, just quan s'acaba la de Vic. El primer any, *Els Estanyencs* van quedar primers i el número 357 de la revista *La Rella* (agost del 2014) va titular: «Els Estanyencs conquereixen el Lluçanès».

El joc de bitlles és de caràcter clarament familiar. Els punts i les regles són iguals per a tothom amb l'única excepció de la distància a què es tira. Les dones tiren des de dos metres més endavant que els homes i la canalla es posa encara més a prop de les bitlles. A la Lliga de Barris de Vic, per exemple, en tots els equips hi ha homes i dones. Segons Enric Rovira, aquesta és una de les virtuts del joc. Una altra és el caràcter poc previsible dels resultats. No és estrany fer 86 punts en una partida (el màxim possible són 90) i quedar-se amb 55 en la següent. Entrenar-se té efectes, naturalment, però no és garantia de res.

Les bitlles van guanyant terreny i seguidors. A la Lliga de Barris de Vic, per

Jugant a bitlles a l'Estany (fot. D. Prat)

Fot. D. Prat

Fot. D. Prat. Logo del club Els Estanyencs

exemple, fa cinc anys eren dotze equips i ara són divuit. I a la lliga del Lluçanès hi participen més de vint equips, dos dels quals vénen de fora: el club d'Avinyó i justament *Els Estanyencs*. En contrast amb la situació del Lluçanès, però, és sorprenent que al Moianès, llevat del club estanyenc, no hi hagi cap altre nucli aficionat al joc. Sembla que, per ara, no hi ha interès en cap dels altres nou pobles. Les bitlles catalanes competeixen amb l'afició a les botxes (la petanca) i de moment

aquest darrer joc és el que té més seguidors a la comarca. A l'Estany, en canvi, el joc de botxes ja va entrar en declivi fa uns quants anys. El fet que alguns clubs de bitlles de Vic siguin antics equips de petanca que han canviat un joc per l'altre pot ser un exemple significatiu del que passa arreu del país. Per ara, *Els Estanyencs* han mostrat el joc de bitlles a les escoles de la comarca amb l'esperança que això desperti vocacions entre la canalla del Moianès.

Club de Tennis Taula del Moianès

Junta del CTT Moianès

Una nova entitat esportiva s'està donant a conèixer a tot el territori de la comarca del Moianès i és el Club de Tennis Taula del Moianès (CTTM). Popularment dit ping-pong, des del mes de març d'aquest any el tennis taula va començar el seu camí, intentant que aquest esport entri a formar part dels molts clubs esportius de què disposem a tots els pobles del Moianès.

Volem despertar l'interès de jugadors i públic, i per això hi esmercem hores i esforç, tot gaudint, al mateix temps, del joc.

Anys enrere, a Moià (imagino que en altres poblacions també) teníem uns quants jugadors de qualitat contrastada i això va fer possible que, en un moment donat, s'aconeguís que un club alemany, el Meidericheir, de categoria internacional, subcampió d'Europa, vingüés a fer

uns partits, el 15 de maig de 1971, que es van disputar al conegut local del «Bar Saloon Remei» (més tard Modium i ara Clarel). Per als colors del Moià, el Jordi Renom va demostrar la seva vàlua.

Records a part, hem de tenir present que l'inici d'aquesta nova entitat ha sortit des de les taules que l'Esplai de Moià disposa al seu local, i això dóna per entès que l'edat dels jugadors es més aviat alta (d'anys sumats), però al mateix temps es vol aconseguir rebaixar, i molt!, els anys dels pròxims representants del TT Moianès. L'interès del grup de persones que ens hem involucrat en aquesta «aventura» és, per descomptat, que siguin els infants i joves de la comarca els qui continuïn fent del ping-pong un esport completament integrat en el dia a dia dels esportistes del Moianès. Això vol dir que tenim ganes que a escoles, ajuntaments i particulars i, sobretot, nenes i nens, els sigui fàcil fer ús de les instal·lacions que, a poc a poc, es pot aconseguir obrir al públic en general i als jugadors interessats.

Més! En aquests moments, i amb l'ajuda de l'Ajuntament de Sant Quirze Safaja i del seu regidor Josep Lluís Roger, ja es poden fer entrenaments, per a

infants i adults, gràcies a la col·laboració del Sr. Juan Carlos, amb experiència en l'entrenament del tennis taula, diversos dies a la setmana.

També a Castellcir, per iniciativa del CTTM i de l'ajuntament es duen a terme campionats i trobades per a tothom. A Castellterçol també es disposa d'una hora a la setmana per a fer entrenaments al pavelló. Anem progressant!

A Moià, des de fa uns quants dies, tenim a la nostra disposició un espai del Pavelló Municipal que ens serveix per a jugar i fer entrenaments diversos dies a la setmana, i gràcies a l'ajuntament i a diversos voluntaris (amics del TT) aviat es disposarà de llum suficient per a desenvolupar correctament el joc, i amb una xarxa per a aconseguir que les pilotes no formin part del joc que, normalment, fan els jugadors de la pista principal del pavelló (la xarxa ja la tenim!).

Ens queda molta feina per fer, i esperem que, des de la resta de poblacions de la comarca, surtin voluntaris amb ganes de fer que el ping-pong estigui representat arreu.

Qui vulgui contactar amb el club i aclarir dubtes i, al mateix temps, donar idees, pot fer-ho al correu electrònic *ping-*

pongmoianes@gmail.com o als telèfons 634 515 334 (Josep Badó) i 686 766 785 (Josep Pladevall).

Finalment, sapiguen que el CTTM ha començat a participar en un campionat intercomarcal (Osona, Ripollès, Moianès...); podeu informar-vos-en a *ttintercomarcal.blogspot.com*. Per a cobrir les despeses que comporta tot això, hem posat a la venda butlletes del número 20.979 del sorteig de Nadal. Més endavant, i com és natural, buscarem altres alternatives per a aconseguir subvencions, ajudes, socis, col·laboracions, etc.

Esperem veure, ben aviat, nous jugadors i jugadores i així fer créixer aquest esport que es pot practicar a totes les edats!

Afegit: Si alguna persona disposa d'alguna taula plegable i que estigui en bones condicions, i ens la vol cedir, acceptem donacions. Gràcies!

Primer torneig comarcal

El dimecres 28 de desembre, a les 4 de la tarda, tindrà lloc al Local social de Castellcir, el Primer Torneig Comarcal de Tennis Taula. Us hi podeu inscriure en el correu electrònic del CTTM fins al 23 de desembre.

Campionat de tennis taula (fot. CTTM)

PERFILS

Marc Fonts: «Un dels valors que té Moià és una peculiar bogeria artística»

Roser Portet

Marc Fonts

Ens trobem amb un creador de carrera de fons, amb la lucidesa per a defensar el que té en essència a la seva vida: el pallasso. Ha aconseguit fer-ne una professió que li serveix per a menjar i per a créixer com a persona, amb aprenentatge continu i compartint-ho amb les persones que estima i que troba pel camí. Ens confessa que a dalt de l'escenari és bàsic emocionar i passar-s'ho bé.

Què va despertar-te les ganes de ser actor?

Bé, jo sempre dic pallasso, no actor, però va ser el caràcter, feia riure a casa i a la gent. Em van començar a dir: «Per què no fas teatre?»

A Moià feia teatre d'una manera oberta, hi havia gent interessant al darrere (Valentí José, Jordi Guinart...). Els referents familiars: els germans, el pare, que té sempre un sentit còmic i afilat per a encarar la vida; a la mare la veia actuar amb

la Leonor Padrisa, eren un duo atòmic boníssim. No puc dir que tingués vocació o una ànsia especial, m'ho passava bé fent teatre.

La Fura [dels Baus] em va influir. Quan veies trinxar un cotxe, la música que hi escoltavas... era impactant! M'atrau la bogeria. Un dels valors que té Moià és aquesta bogeria artística, la vius, és una bifurcació vers l'inesperat, és expressió en llibertat, oberta, trencadora i sana.

L'època en què vam crear *Canícula*, influenciada per La Fura, érem el Jordi Ribé, l'Oleguer [Fonts] i jo. El 1988, amb Jordi Ribé, Toni Purtí i Alba Soler vam fer l'espectacle *La balada dels penjats*. Vam morir com a grup, però en el meu currículum és de les primeres coses que hi poso.

Quina va ser la teva formació?

El punt d'inflexió va ser el Jaume Arisa, que em va fer conèixer el Col·legi de Teatre, una alternativa a l'Institut del Teatre, a Barcelona.

Havia estudiat informàtica, vaig entrar a treballar de programador, però quan no aguantava l'ordinador i me n'anava a fer verticals al mig del passadís, jo mateix em deia: «Alguna cosa no va bé.» Jo necessitava crear, vaig plegar de la feina estable i ben pagada i me'n vaig anar a París, a conèixer les fonts de la influència: a l'École Internationale Jacques Lecoq.

Durant dos anys, a París vaig viure una revolució interna i vaig tenir clar que volia dedicar-me a aquest ofici. Va ser molt dur, és una escola cara, vaig haver de treballar de tot, però ho feia content, perquè estava on volia estar. El Lluís Pasqual em va agafar de figurant en una obra que ell dirigia quan era director del Théâ-

tre Odéon de París; això em va ajudar econòmicament.

Del mestre Lecoq en conserves l'essència: la fascinació per la vida i l'abstracció d'aquesta per a un teatre de creació extraordinari.

Vas tornar a Barcelona...

M'hauria agradat quedar-me a París... La tornada a Barcelona va ser una baixada important. Però al cap de poc temps, amb companys de classe de París ens embrancàrem muntant una companyia: Be Negre. Va durar un any. Vam anar a la Fira de Tàrrrega el 1995, l'espectacle agradà però no érem ningú. No van sortir actuacions, perquè ens faltava una producció al darrere.

Durant la teva formació i la professionalització has anat tenint diferents influències.

Lecoq, és clar, i de totes les disciplines, influències que m'han arribat en diferents etapes de la meua vida: Peter Gabriel, Coluche, Tommy Cooper, Monty Python, Quico Palomar, la Simona Levi, amb qui vam muntar el Comiquer al local Conservas a finals dels anys noranta, el pallasso americà Jango Edwards —amb ell vaig aprendre una cosa bàsica: a l'escenari has de tenir poder—, Jacques Brel,

Albert Pla, Kate Bush, Serge Gainsbourg, Ovidi Montllor, Lluís Llach. M'influeixen en les emocions. L'emoció segurament m'ha marcat a l'hora de treballar. També m'han influït artistes de circ, els pallassos George Carl i Joe Jackson Jr.

Quan entres a Teatre Mòbil?

Hi entro a través del Jordi Purtí fent un càsting. Em trobo allà fent un pilot de *bolos*. Els de Teatre Mòbil vénen de diferents aprenentatges, un dels quals és el dels Colombaioni, pallassos italians de tradició centenària de circ; és un tipus de pallasso que reivindica pel seu caràcter de supervivent i de murri. Tot i que no portem nas, l'essència és la mateixa. I, evidentment, el Marcel Gros és important, ell havia sigut de Teatre Mòbil i comparteix local amb ells. Ha dirigit la majoria dels espectacles de la companyia. És un creador nat i una enciclopèdia del gag.

Entremig ja havies fet actuacions sense el grup.

El 2001 vaig actuar a *Mon Brossa* al Teatre Nacional de Catalunya amb l'estimat Franco di Francescantonio. El 2003 va sortir un altre espectacle, amb Joan Ollé, al Mercat de les Flors i gira espanyola. I després *Boris I, rei d'Andorra*. Però el teatre no és la meua, no m'agrada la

Marc Fonts a l'escola Jacques Lecoq

fórmula clàssica de fer teatre a partir d'un text, per a mi és com començar la casa per la teulada. El 1998 començo a fer immersió de personatges: animació en hotels, per a empreses... És un aprenentatge interessant, és una feina dura perquè et posa a lloc, saber estar davant un públic que no t'ho ha demanat.

deixar de ser soci del grup i vaig demanar la meua part. Mentrestant, anava coent la idea de fer el meu espectacle, els meus números de pallaso, un desig que sempre havia tingut. Vaig buscar local i director. Per sort vaig poder comptar amb el Christian Atanasiu. Volia que fossin números separats per a poder treballar des-

Fent de mestre de cerimònies en les festes de la Mercè, de Barcelona, d'enguany

No et senties bé a Teatre Mòbil i neix Morc Fants...

En vint-i-un anys aprens a conviure, però la creació de l'últim espectacle va ser un daltabaix: un director nou poc creatiu i els companys poc solidaris. Vaig començar a pensar: «No estic bé, no m'han tractat bé, m'han apartat, estic sol.» Vaig

prés independentment amb ells, presentant una gala de circ, un esdeveniment cultural o benèfic, el que sigui. He tingut molt contacte amb el món del circ, com a professor o com a artista, i sovint em demanen aquest perfil concret, el de presentador. I aleshores faig un dels meus números amb aquesta excusa.

Una altra faceta és la formació que imparteixes.

He donat cursos en molts llocs. Sis anys a l'escola de Circ Rogelio Rivel, a l'Ateneu de Nou Barris, al Col·legi de Teatre de Barcelona, a Estudis, o a La Casona, entre altres. M'agrada i hi aprenc, sobretot si puc fer el meu intensiu de pallaso. A veure si un dia el proposo a Moià!

Quines són les dificultats i les gratificacions d'haver-te independitzat del grup?

En acabar amb Teatre Mòbil, vaig posar-me a crear els números i a presentar-me en l'entorn d'on venia: el teatre per a tots els públics. Al mateix temps que assajava vaig crear-me el blog, treballava la web, i em feia el material, amb alguna ajuda puntual. He d'anar creixent, sóc la meua pròpia empresa i m'ho he de fer tot; aquesta part és la més dura i espero que me la porti algú altre més endavant. L'espectacle que n'ha sortit és aquest *Vist-i-plou*, el que vaig presentar l'agost passat a la Festa Major de Moià, i penso que el proper serà millor.

Altres dificultats són econòmiques, perquè moltes idees passen per coses tècniques i has de resoldre temes logístics i materials. Totes necessiten diners i si no hi inverteixes aniràs coix.

Les gratificacions són clares, estic més en pau, faig el que m'agrada: crear, compartir, passar hores d'aprenentatge i acabar actuant, però amb la força que et dona la independència.

Et sents saltant al buit?

Sí!

T'agrada?

Sí! En poc temps m'he diversificat i estic trobant molta gent, nova i coneguda.

Com et veus d'aquí a un any?

M'agradaria estar creant un altre espectacle i haver après moltes coses. Em va bé parlar amb artistes que s'han trobat en el meu cas: estar en algun grup i llan-

çar-se a la piscina per crear espectacles propis.

Sóc pallaso, sempre ho he estat, i estic professionalitzat. Sempre dic que és una professió molt especialitzada. També m'agradaria dirigir algun espectacle de clown o de circ. Després de més de 3.500 *bolos* a l'esquena sento que tinc ofici de sobres per a fer-ho.

Tens altres projectes, a part de continuar amb Morc Fants?

Des del setembre estic amb l'ONG Pallapupas com a pallaso d'hospital per a adults, a l'Institut Oncològic de Catalunya. Em fa respecte, són persones que barrinen contínuament sobre la malaltia, i fer-los riure és un repte. Però l'estic assolint; és una gratificació colossal, emocionant!

L'octubre passat vaig començar una aventura que té bastant d'investigació, que és saber quin grau de consciència del sentit de l'humor tenen els discapacitats psíquics —persones amb funcionalitat diversa—, fent-los fer de pallaso, en el centre ocupacional Marquet Molins de Sant Feliu de Llobregat, i depenent dels resultats proposar espectacles amb aquestes persones. Un altre repte!

Com vius la teua relació amb Moià?

En els anys vuitanta, quan intentàvem fer alguna cosa creativa, hi havia l'oligarquia d'unes quantes famílies que manava molt i no et deixava fer. Jo hi vivia una relació amor-odi, perquè Moià te l'estimes i hi has estat feliç. Era el mateix Moià que havia prohibit La Fura en comptes de posar-la en valor.

Una de les coses del poble que em neguiteja en l'actualitat és l'estat en què es troba el Casal. M'he imaginat la reforma moltes vegades. És tan necessari! Encara que estigui en mal estat l'única sortida que hi veig és ocupar-lo fins que peti el conflicte.

Amb tot, ara em sento molt bé a Moià, ha canviat, i també he canviat jo.

DE FORA ESTANT

Un viatge que em va canviar la vida

Sebastià Coll, ONG Apadrimax

Estimats amics:

Ara fa més d'un any, vaig acreditar-me com a infermer. A l'estiu vaig voler anar a l'Índia a fer un voluntariat amb les germanes de la Mare Teresa de Calcuta i

vaig canviar el voluntariat per conèixer la part més extrema de l'Índia. Allà em vaig trobar amb un escenari desolador. Mai no hauria imaginat el significat real de la paraula «pobresa».

Que diferent que és veure-ho des de la pantalla de l'ordinador o la televisió, o al davant d'un nen! Vaig veure escenes que em van deixar sense paraules, sense esperança i sense ànim per a continuar el meu viatge. Suposo que va ser la meva disconformitat la que em va fer seguir investigant la cruel realitat de molts nens que, en el dia d'avui, encara no disposen dels seus drets.

Vaig conèixer nens orfes amb les extremitats amputades pidolant pels carrers, em vaig acostar als prostíbuls de la ciutat i vaig veure nens i nenes de menys de deu

anys treballant, vaig veure cames ulcerades en les quals gairebé es veien els ossos i els tendons, dones amb la cara cremada per àcids, malalties i malalties que mai no imaginava que existien, barris de xaboles, de rates, de cadàvers i d'escombraries.

Em vaig quedar sorprès quan vaig veure que aquells nens que denominem pobres, resistien, i que la seva capacitat de lluitar pel dia a dia era admirable. A través dels seus enormes somriures i de les seves abraçades, em van fer sentir i entendre que havia de fer alguna cosa per ells, i que defensar i protegir els seus drets era la millor manera d'ajudar-los.

És per això que vaig arribar a casa i vaig crear l'ONG Apadrimax, on volem, entre tots, defensar els drets dels nens i nenes que viuen en els països més pobres del món.

No obstant això, no estem satisfets, encara tenim molta feina per endavant, i creiem que junts ho aconseguirem. Ara sé del cert que hem de canviar aquesta situació, i ho hem de fer entre tots. Amb una ajuda, per petita que sigui, podem fer que, d'una vegada per totes, els nens dels països més desafavorits del món canviïn la seva situació i intentin tenir les oportunitats per a lluitar pacíficament, com tots, per trobar el seu lloc en el món i la seva felicitat.

Si us sembla, al llarg dels pròxims números us anirem explicant com va ser aquest viatge, el qual em va canviar com a persona i també va fer un tomb a la meua vida...

En forma de capítols, us aniré detallant a LA TOSCA tot allò que em diu la paraula «pobresa», i el perquè de tot, d'Apadrimax.

Moltes gràcies i una abraçada!

Un grup de nois juguen a futbol, al mig de les vies del tren, entre la bugada i les escombraries (fot. Debosmita Das/HotSpot Media)

LLETRES

Jueus a Moià

Marian Baqués

Sobre la presència de jueus a Moià, no en sabem gran cosa. Podem consultar l'article «Notícia de la presència de jueus a Moià en el segle XIII», aparegut a *Modilianum* (núm. 5, desembre de 1991, pp. 361-364). La recerca que en fa l'autor, Francesc de Rocafiguera i García, se circumscriu a actes notarials de finals d'aquest segle. Es tracta de relacions bancàries de préstec. Hi ha diverses operacions en què el notari ha intervingut. Deixaven quantitats no elevades de diners «amb un termini de devolució que és molt curt, tres o quatre mesos, en aquest període no consta l'interès. Si se sobre-

passa el termini, l'interès és de 4 diners per lliura al mes, és a dir, un 20% anyal, que era el màxim permès per l'*Status usurarum* de 1241» (p. 364).

Havia sentit que a Moià el call era situat a l'espai de darrere cal Maties. En Jaume Clarà, però, em comenta: «En la meua opinió, el fet que l'espai que hi ha a darrere cal Maties sigui conegut —cada vegada menys— com «el call» no té res a veure amb els jueus, sinó amb el pas cap on, abans d'obrir-se l'avinguda de la Vila, hi havia el camí que menava cap a Barcelona.»

Sigui el que sigui, no podem entendre

la història del nostre país sense la presència dels jueus. Parlem-ne.

***

Sempre que vaig a Girona visito el call. En el seu museu, no em canso d'aprendre-hi. Hi porto amics que volen conèixer Catalunya. Diu el plafó que ens dóna la benvinguda: «Les primeres notícies de la presència dels jueus a Girona són de finals del segle IX. Des d'aquell moment la comunitat jueva a la ciutat prosperà fins a viure una autèntica esplendor en els segles XII i XIII, període que va comptar amb una figura de renom mundial, un mestre en l'estudi i la interpretació de la càbala, Mossé ben Nahman. Però els avalots de 1391, les controvèrsies amb els cristians, el tancament del call i l'expulsió dels jueus en el segle XV van adormir durant gairebé mig mil·lenni l'empremta jueva a la ciutat, que no reviuria fins a la dècada de 1970 quan es despertà l'interès pel seu passat.»

La presència dels jueus a casa nostra ha estat sovint negligida. Així ho constata Josep Massot a *La Vanguardia* del 7 d'agost del 2016 (pp. 44s): «Les imatges i històries sobre el drama dels refugiats dóna elements actuals que ajuden el lector d'avui a ficar-se a la pell dels entre 4.000 i 12.000 jueus que després de les terribles matances de 1391 (van matar unes 400 persones al call de Barcelona) van haver d'abandonar la Corona d'Aragó en quatre mesos, de l'1 de març al 31 de juliol de 1492. La resta, el 80 per cent, es va convertir, fingint o no, al cristianisme.»

I a Tàrraga? Cremen el call i maten al voltant de 300 jueus! —A vegades, que en som, d'animals, els humans!— Val la pena l'article de *Sàpiens*, «Tàrraga, 1348. Massacre al call jueu» (núm 113, febr. 2012, pp. 34-41).

Un poble perseguit per diversos motius: eren els banquers i, si liquidaven el

banquer, liquidaven el deute; la corona els protegia i podien eludir l'autoritat municipal, i això creava suspicàcies; per acabar-ho d'adobar, la Pesta Negra delmà i empobrí el territori i fou fàcil trobar-ne els culpables: els jueus. Les matances foren d'una magnitud desmesurada.

Traslladem-nos a l'aterridora situació dels jueus en l'Europa ocupada pels nazis.

M'emociona Elie Wiesel. Vaig llegir-li *El judici de Déu (com s'esdevingué el 25 de febrer de 1649, a Shamgorod)* (Nova York, 1995). En la introducció, Robert McAfee Brown escriu que quan Elie Wiesel tenia quinze anys era a Auschwitz. «Una nit, un mestre de la llei el va portar al seu barracó i, amb el jove Elie com a únic testimoni, tres importants erudits jueus van judicar Déu. En aquell lloc horripilant es va constituir "un tribunal rabínic per imputar el Totpoderós". El judici va durar diverses nits. Els testimonis foren escoltats, les evidències recollides, les conclusions extreïdes, i finalment es dictà un veredicte unànim: "El Senyor, Déu Totpoderós, Creador del Cel i de la Terra, va ser trobat culpable de crims contra la creació i contra la humanitat." Després d'això, Wiesel descriu que es va fer un "silenci infinit". El mestre en Talmud va mirar al cel i digué: "És temps per al silenci de la nit", i tots els membres del tribunal van recitar el *Maaric*, la pregària de la nit.» Una bona paradoxa: declaren Déu culpable i, immediatament, li preguen!

Aquells jueus ho tenien malparat. Educats en la fe que eren el poble escollit per Déu, ara són gasejats. Es troben en un dilema: ¿ens defensem amb l'espasa, o amb la paraula de Déu? Roger Cohen explica que un jueu pregunta a un altre company també tancat en un camp: «—Heu llegit mai el llibre de Job? —va demanar Yankele. —Heu de tenir paciència. Som descendents de Jacob, i no pas d'Esau. Vivim de la paraula, no de l'espasa. Se'n

Jueus en un fragment del retaule del Roser (segle XVII), obra de Pau Sunyer, conservat en el Museu de Moià (fot. C.I.C. - Moià)

ha manat que visquem seguint els preceptes ètics i morals de la Llei» (*Soldats i esclaus: els presoners de guerra americans atrapats pels nazis en l'aposta final*, Nova York 2005, p. 106).

***

Però, per què va passar tot això als jueus?

Una més de les diferents explicacions ens l'aporta Stefan Zweig: «Tots els desterrats jueus dels temps medievals, els seus patriarques i avantpassats, sabien per què sofrien: per la seva fe i la seva llei. [...] Els jueus del segle XX, en canvi, feia temps que havien deixat de ser una comunitat.

No tenien una fe comuna, considera-

ven el judaisme més una càrrega que un orgull i no tenien consciència de cap missió» (*El mundo de ayer: memorias de un europeo*, Barcelona 2015, p. 535).

Vicenç Villatoro m'ajudà a descobrir el món jueu amb la seva novel·la *L'evangeli gris*, que fou Premi Sant Jordi 1981. La conclou amb un fragment de *La pell de brau*, de Salvador Espriu (Barcelona 1985 p. 55):

*Perquè cedien els ulls al dolor de l'espera
i els set llums del canelobre
han cremat tant de temps,
potser sentim que ja la nit s'acaba. [...]
L'home aleshores esdevindrà
lliure i feliç, sobretot a Sepharad.*

MISCEL·LÀNIA

La dent del nen

Pere Criach

Gràcies a l'arqueologia sabem que hi va haver una mena d'humans, els neandertals, que després d'alguns milers d'anys de pasturar pel planeta es van extingir. Tal com segurament abans de gaire farà la versió actual, l'*Homo WhatsAppis*, si persisteix la present velocitat d'extinció d'animals, vegetals, tradicions, models de mòbil i partits polítics. Amb la mateixa tossuderia que sempre han exhibit les persones humanes, els neandertals naixien, creixien, es reproduïen i morien. Fins que va arribar el moment en què, amb la tossuderia no n'hi va haver prou i no tornaren a nàixer. Potser entre els darrers neandertals del Moianès hi havia un nen, d'uns deu o dotze anys que, com tots els nens, sortia a córrer pel bosc, s'enfilava als pins per despenjar pinyes i menjar pinyons, pispava alguna poma del pomer de la cova veïna i escurava amb delit els pans de cera amb mel que li portava el seu pare. Un dia li va caure una de les dents canines que feia servir per

a aquestes activitats. I potser la va posar sota el coixí esperant algun regal de les seves divinitats. O potser no, qui sap. En aquell temps els humans desconeixien la majoria de causes dels fenòmens naturals i per això s'inventaven les divinitats, perquè algú o altre n'havia de tenir la culpa. La mateixa raó per la qual a ponent han inventat l'*Homo Soberanisti*. Com he dit abans, el nen de la dent no ens va poder transmetre el seu delit per la vida perquè se n'estroncà la mena. Però gràcies a l'aparició del caní ara sabem que la nostra terra era habitada per una gent que vivia sense necessitar les divinitats amb les quals hem complicat la nostra supervivència, començant pel diner i acabant per la constitució. Dues divinitats filles de la sinistra divinitat suprema, el poder. I si abans vivien sense, potser algun dia nosaltres ens en deslliurarem i podrem tornar a fer-ho. Mentre esperem aquest miracle, cavil·lem què li devia passar al nen de la dent ara fa 27.000 anys...

*D'un neandertal poblat
que hi ha vora les Closanes
des de fa moltes setmanes
surt un plor desconsolat.*

*És d'un nen esprimatxat
que diu que ha perdut la dent,
que li caigué en el moment
de mossegar un alvocat.*

*Doncs si algú troba el caní
l'ha de dur a l'ajuntament,
posar-lo sota el coixí*

*i esperar l'adveniment
del guardià angelet diví
que al nen portarà un present.*

*I és que tant si ets neandertal,
Cromagnon o Sapiens
et deleixes pels regals*

*d'amics, veïns i parents
i dels angelets cabals
col·leccionistes de dents.*

*La llei de l'evolució
diu que l'home va canviant
a mesura que es fa gran
en història i població,*

*i el mudar més conclouent
ara s'està preparant;
el moment serà de quan
no necessiti cap dent.*

Primera trobada de famílies Crespiera

Ramon Crespiera

El diumenge dia 9 d'octubre va tenir lloc a Prats de Lluçanès la primera trobada de famílies Crespiera, descendents de la masia el Bosc, de Santa Maria d'Oló, i, més remotament, de la masia la Crespiera de Moià.

A la trobada s'hi van aplegar 225 persones de deu branques familiars, totes descendents del Bosc, entre les quals hi havia una bona representació de famílies del Moianès (Moià, Santa Maria d'Oló, l'Estany i Castellterçol).

Al matí es va fer la trobada a la Sala Polivalent, en el transcurs de la qual, en diverses intervencions, es donà la benvinguda als assistents, es van presentar diverses hipòtesis sobre l'origen francès del cognom i l'arbre genealògic des de 1572, i s'explicaren algunes anècdotes relacionades amb avantpassats.

Després de l'acte matinal, tots els assistents vam anar a celebrar el dinar de la trobada al restaurant Cal Quico.

Malgrat que hi ha documents que acrediten l'existència de la masia de la Crespiera des del segle XIV, la tradició

oral familiar ha transmès la idea que, més remotament, tenia un origen francès. Un dels familiars va presentar diverses hipòtesis sobre aquest origen, una de les quals ens portaria fins al municipi francès de Crespières, situat a 39 km de París i a 21 de Versalles.

L'arbre genealògic de la família que s'ha pogut reconstruir ens remunta fins a 1572, encara que hi ha documents que ens mostren, com hem dit abans, l'existència de la Crespiera en el segle XIV.

Precisament, el 1572 és la data del casament de Margarida, pubilla de la Crespiera, amb Onofre, hereu del Prat de Malla. Durant set generacions van utilitzar el cognom compost Prat-Crespiera. En 1815 es produeix el casament d'un dels fills de la Crespiera, en Ramon Prat-Crespiera, amb la pubilla del Bosc. Els seus descendents van ser inscrits amb el cognom Crespiera, mentre que els descendents d'en Tomàs, hereu de la Crespiera i casat amb la pubilla del Grau de l'Estany, ho van ser amb el cognom Prat.

Fotografia de grup de les famílies Crespiera (fot. Xavier Crespiera Mas)

La pagesia

Joan Roca Sallas

La vida del pagès ha sigut i continua sent dura. És un feina de vocació on no es compten les hores dedicades al treball. L'home o la dona de pagès solen tenir un tarannà pràctic, estalviador però alhora generós, tenen fe, i molta confiança, ja que bona part de la seva feina recau en el temps que fa: el pagès sembla el gra, espera uns nou mesos per a aplegar la collita que, depenent de les condicions del temps, serà més o menys abundant. No pot somiar amb llargues vacances, perquè en cas d'haver-hi bestiar s'han d'alimentar tots els dies de l'any.

El pagès d'abans era poc culte, molts no podien estudiar, però tenien una saviesa adquirida que provenia del seu profund coneixement de la natura i els seus cicles, d'observar el cel durant l'any, d'on venia el vent, la lluna...

Sens dubte l'ofici de pagès és desconegut i poc considerat per la majoria de gent malgrat ser el puntal de la humanitat.

Sense ells, d'on sortiria l'aliment? El seu esforç i dedicació al treball, respectant sempre el territori, mereixeria un reconeixement i agraïment per part de tots.

Imatges boscanes

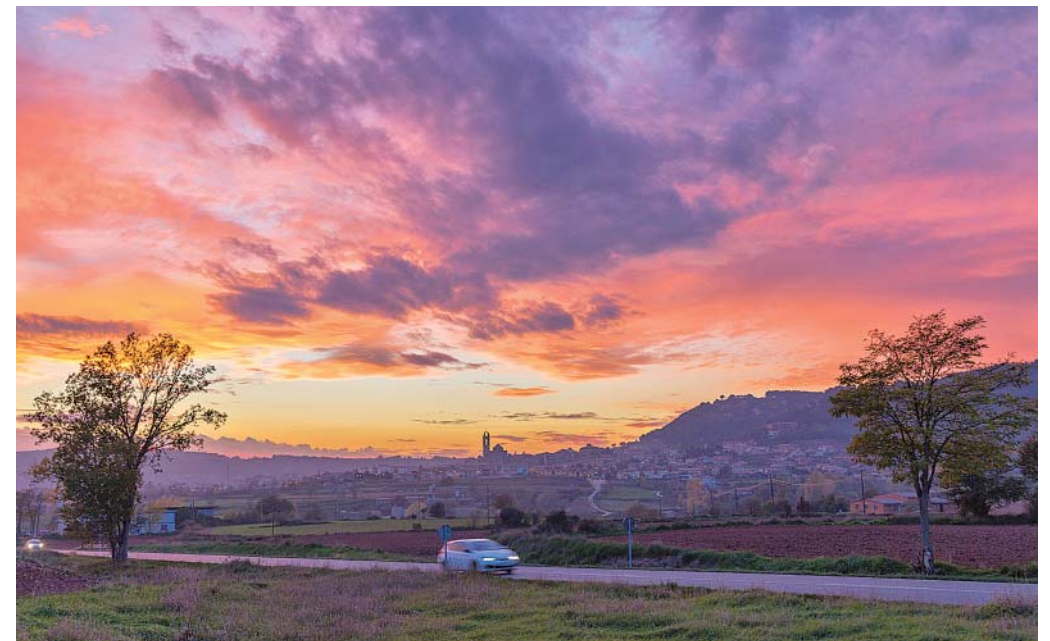
Agustina Cantó

Quan arribes a les envistes de Moià des de Barcelona contemples un panorama magnífic. La població s'eixampla, emparada per les costes de tramuntana i retallant-se, alt i esvelt, el gran campanar.

Vas pujant per l'avinguda de la Vila, amb molts establiments i botigues i voreres amples, al contrari del carrer de la Cendra o de Francesc Viñas, per on és difícil que circulin dos cotxes alhora —sobretot quan són grossos— i amb les voreres molt estretes per als vianants. En arribar a l'avinguda de l'Escola Pia sents el desig d'endinsar-te cap a la rotonda de la urbanització de Montví de Baix. Recordo que en aquest punt hi feien parada, ja fa molts anys, les caravanes de gitanos, i nosaltres, de nens, al vespre ens hi acostàvem temorencs que ens descobrissin mentre admiràvem els cants i balls que entorn d'una foguera animaven el paratge obscur i silencios.

Actualment la urbanització és plena de xalets, si bé alguns no s'adiuen gaire al paisatge, i, tot caminant, arribes a descobrir la Mare de Déu del Salgot, amagada i sola sobre el seu pedró, però en una punta del serrat des d'on sembla un far que il·lumini Moià.

En els voltants de la vila moianesa les marededéus boscanes semblen bastant abandonades, com ara la de la Tosca, a la qual anys enrere es tenia una especial devoció. S'hi anava d'excursió, es dinava, es resava, s'hi portaven ex-vots de cera agraint favors rebuts per la intercessió de la Mare de Déu de la Tosca. També, tocant al cementiri de Moià, hi ha la capella de la Mare de Déu del Remei. Més lluny tenim Sant Feliu de Rodors, Sant Pere de Ferrerons, Sant Andreu de Clarà, parròquies o capelles que, en temps ja reculats, els diumenges i festes aplegaven els pagesos de les respectives rodalies.

Moià, el 13 de novembre passat (fot. C.I.C. - Moià)

Avui els meus passos em porten a la costa de la Creu. Primer hi admiro el jardí botànic, amb un gran assortit d'herbes remeieres. Es tracta d'una iniciativa ben notable, que potser no tots sabem apreciar prou. Després pujo fins a la creu i el pit se m'eixampla. Respiro fort i se m'omplen els pulmons d'un aire sanitos, mentre un ventijol suau m'acaronava el rostre. Allà dalt, en aquella solitud, el món sembla tot meu. La meua vista es perd per nuclis urbans, boscos, cingleres, camps de conreu, cases escampades... i tot és tan perfecte que et vénen ganes de plorar d'emoció. I, per sostre, un cel pur sense un núvol que taqui el blau dosser. En la vida hi ha moments que voldries que fossin eterns, perquè les misèries humanes queden lluny i gaudeixes d'una pau i una alegria que semblen somnis. Des d'un altre indret albires el Pirineu i les muntanyes blanques que es confonen amb l'horitzó i fan el paisatge més bell, més atractiu, perquè t'adones dels contrastos de la natura.

Passa l'estona i els llums dels xalets comencen a encendre's, en el cel destingeixen les primeres estrelles brillants i la lluna amb la cara rodona que sembla riure.

Torno cap a casa, tot caminant, feliç per haver passat una tarda inoblidable a la costa que tots els moianesos estimem.

Recordo que, quan en el convent dels escolapis hi havia novicis, aquests s'escampaven per la costa i les sotanes negres destacaven en el paisatge. Eren com ocellets que sortien de la gàbia contents i alegres. La falta de vocacions ha deixat l'imponent noviciat ben buit.

També recordo que, quan no plovia prou, anàvem en processó a la Creu per camins intransitables demanant que el cel posés fi a la secada. Ens llevàvem d'hora al matí i amb tota la devoció els moianesos no hi faltaven. Els temps han canviat, com també la meteorologia, però sembla que ningú no recordi que, mirant al cel, alguna vegada pot sorgir un miracle.

BREUS

Òmnium al Moianès

El dia 27 d'octubre va tenir lloc a Can Carner una trobada de socis de l'entitat Òmnium Cultural residents al Moianès. Es va parlar de formar un grup moianesenc d'Òmnium Cultural, però integrat dins la delegació de la comarca de Bages, delegació que es preveu que s'anomeni, en endavant, delegació del Bages i Moianès.

Cinema

L'Ajuntament de Moià s'ha adherit al *Cicle Gaudí de cinema de producció catalana*, iniciativa que impulsa l'Acadèmia de Cinema Català. La projecció de les pel·lícules es fa a l'Auditori de Sant Josep cada tercer dijous de mes a les nou del vespre. La primera pel·lícula fou *El rei borni*, de Marc Crehuet, el 15 de setembre; seguí *Cerca de tu casa*, d'Eduard Cortés, el 20 d'octubre. L'11 de novembre es féu una sessió especial amb l'estrena de la pel·lícula *Ebre: del bressol a la batalla*, de Román Parrado, amb la presència del guionista Eduard Solà. En tancar la crònica resta per passar la pel·lícula de Marcel Barrena *100 metros, rendirse no es una opción*, el dia 15 de desembre.

Circ

Els dies 4, 5 i 6 de novembre arribà a Moià el Circ Smile d'Alex Zavatta que s'instal·là davant de l'esplanada del Saiol. Les diverses funcions de tarda i vespre tingueren un bon èxit de públic.

Conferències

El diumenge 6 de novembre, a les sis de la tarda, a l'Auditori de Sant Josep s'iniciaren les ja tradicionals xerrades dels diumenges de novembre sobre viatges, organitzades pel grup ecologista del Moianès El Fanal amb el nom de *Moianesencs voltant pel món*. La primera va ser «Un cop d'ull a la gran Xina», per Teresa Ribas i Teresa Arrufat. La segona, «Tres mesos d'autopista per Europa», per

Bernat Riera, el dia 13 de novembre. En tancar la crònica resten les dels dies 20 de novembre, «Descobrint la ruta 66», i del 27 del mateix mes, «Viatge al fons del mar», amb Marc Pedrals i Jaume Orriols.

L'associació Amics d'Enric Prat de la Riba, de Castellterçol, va organitzar, el divendres 4 de novembre una reunió debat amb l'ex-president de la Generalitat, Artur Mas. Pel dissabte 26 del mateix mes n'hi havia programada una segona que tenia com a convidat, l'ex-jutge Santiago Vidal.

El divendres 18 de novembre, a l'Auditori de Sant Josep, les escoles de Moià i l'ajuntament van convocar a la xerrada «Educar sense xerrar», a càrrec d'Alba Castellví Miquel. El divendres 25, el metge de medicina familiar Antoni Morales tenia previst parlar de «L'ictus i les lesions medul·lars i cerebrals traumàtiques».

Joventuts Musicals de Moià

El dissabte 8 d'octubre es féu el concert del quartet de corda Cosmos Quartet, format per Helena Satué i Bernat Prat (violí), Lara Fernández (viola) i Oriol Prat (violoncel), que oferiren obres de Mozart, Xostakóvitx, Bartók i Beethoven.

El dissabte 5 de novembre fou el torn del cor de cambra Cor Lerània de Barcelona amb el programa de *Valsos amorosos* de Brahms, per a cor i piano a quatre mans, op. 52 i 65, amb els pianistes Adrià Bravo i Anna Puigmartí sota la direcció de Jordi Noguera.

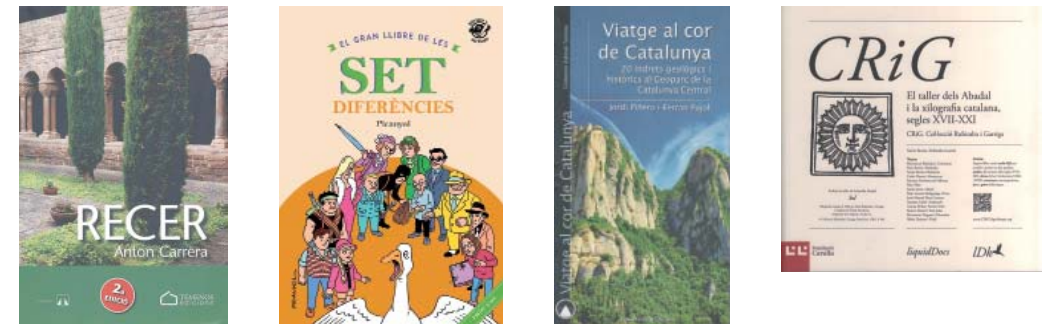
Rectificacions

En el proppassat número de LA TOSCA, a la p. 46 va esmunyir-se un error. Deia que l'acte de presentació a Barcelona del llibre *Estudis de llengua*, de Josep Ruai, havia tingut lloc el 12 de setembre, quan en realitat va tenir lloc el 19 de setembre.

L'home no identificat de la fotografia de la p. 34 del número anterior era Càndido Daví, de cal Ferrer de la Font.

PUBLICACIONS

Llibres

Anton Carrera. *Recer*. 2ª edició

[Barcelona:] Editorial Témenos, 2016. 190 pp.

Reedició, revisada, d'aquest poemari sobre el claustre del monestir de Santa Maria de l'Estany, amb pròleg de Jacint Sala, epílegs de Miquel Valls (fotògraf) i d'Antoni Pladevall (historiador); CD ajunt amb la veu de l'autor i música de Xevi Valls.

Picanyol. *El gran llibre de les set diferències*

Barcelona: Edicions del Pirata, 2016. [28] pp.

Llibre d'entreteniments creat pel dibuixant moianès Picanyol i presentat a Moià el dia 4 de novembre a la llibreria La Ploma, amb motiu del primer aniversari de l'establiment.

Jordi Piñero i Ferran Pujol. *Viatge al cor de Catalunya: 20 indrets geològics i històrics al Geoparc de la Catalunya Central*

Valls: Cossetània Edicions, 2016. 166 p.

Entre els vint indrets d'interès geològic i històric, la guia n'inclou dos de moianesencs: l'indret 2, «Els primers humans a les Coves del Toll (Moià)» (pp. 28-33), i l'indret 3, «Monjos i pagesos a l'entorn d'un estany (l'Estany i Oló)» (pp. 34-41).

Xavier Rovira i Rubiralta (coord.). *CRiG: el taller dels Abadal i la xilografia catalana, segles XVII-XXI*

Barcelona: Barcino, 2016. 299 pp.

Catàleg d'una exposició que va tenir lloc al Museu de la Vida Rural, a l'Espluga de Francolí, inspirada en les matrius xilogràfiques dels gravadors Abadal (de les branques de Moià i Manresa) conservades en la Col·lecció Rubiralta i Garriga.

Dotzenes Trobades Culturals Pirinenques. *Natura i cultura al Pirineu*

Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2016. 232 pp.

Conté el capítol titulat «Evocació del Conflent. Tres poetes, tres poemes, tres indrets», signat per Florenci Crivillé i Estiragués, membre del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, que dedica una nota biogràfica a Josefina Pons i Puigcorbè i en reproduïx el poema titulat «El cementiri de Prada».

Yolanda Pérez Carrasco (ed.). *Agents i comerç d'art: noves fronteres*

Gijón: Trea, 2016. 263 pp.

Actes de l'XI Seminari sobre Història Social del Col·leccionisme (2015). Inclou el treball d'Alberto Velasco González «Una primera aproximació a l'activitat de Joan Cuyàs i Sala (1872-1958), decorador, restaurador i agent del mercat de l'art» (pp. 189-242). Cuyàs estava molt vinculat a Calders (es casà amb la calderina Elvira Ponsa Duclòs), on promogué la portada de l'aigua l'any 1917.

Ramon Casas, la mirada moderna

Barcelona: Gothsland Galeria d'Art, 2016. 158 pp.

Catàleg de l'exposició sobre Ramon Casas que presenta la Galeria Gothsland, de Barcelona, del 3 de novembre al 5 de gener. Inclou, com a obra principal, l'oli «La cotxera» (1907), que reproduïx la cotxera de la Fonda del Remei, de Moià. L'obra il·lustra la coberta i la contracoberta del catàleg.

Papa Francesc. *Constitució apostòlica «Vultum Dei quaerere» sobre la vida contemplativa femenina*

Barcelona: Editorial Claret, 2016. 52 pp.

Document pontifici traduït al català pel nostre company de redacció Josep Ruaix.

Revistes

—**L'Esplai**, núm. 233 (novembre 2016), amb 4 pàgines sobre les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**Catalunya Cristiana** (9-10-2016), amb el reportatge «El patrimoni del Moianès en miniatura. Artur Bellver Picañol, de Castellterçol, elabora unes maquetes admirables de les ermites i masies de la comarca».

—**Cavall Fort**, núm. 1301 (1ª quinzena octubre 2016), amb el reportatge «El monestir de Ripoll», basat en un article de Carles Riera, i l'article divulgatiu «La noia d'Egtved», de M. Àngels Petit.

Diaris

Regió7

4-10-2016

«La 7^a «Vilarmauada» aplega un centenar de persones a la Torre de Casanova de Moià».

5-10-2016

«Una pastora francesa s'adjudica el concurs de Castellterçol de gossos d'atura».

6-10-2016

«I a sobre ens hem de relaxar», article de la periodista moianesa Alba Iglésias.

8-10-2016

«Fóra bo acabar el mandat el 2019 amb un 100% d'endeutament. Guiteras es proposa seguir rebaixant el deute del 395% que va heretar quan va esdevenir batlle el 2011», entrevista a Dionís Guiteras, alcalde de Moià.

9-10-2016

«El Bages, el Moianès i l'Anoia trenquen el flux migratori negatiu dels darrers 3 anys. El balanç entre les persones que arriben i les que marxen suma +143 habitants al Moianès».

11-10-2016

«El Consell Comarcal del Moianès preveu estar en ple rendiment el mes de gener. L'ens, que va aprovar al pressupost l'abril passat, està posant en marxa l'estructura per a poder assumir les seves competències l'any vinent».

13-10-2016

«Castellterçol acull la festa de la revista Cavall Fort».

27-10-2016

«Entren a robar de matinada en cinc naus del polígon de Moià, fent forats a les parets. Dues empreses més, una d'elles propietat de l'alcalde, van rebre la visita de lladres fa dues setmanes».

4-11-2016

«Moltes dones han fet coses importants», entrevista a Gemma Ruiz, reportera que ha novel·lat la història familiar a partir de les vivències de la besàvia de Castellterçol, en el llibre *Argelagues*.

7-11-2016

«L'Estany rep un pla de millora de la xarxa de clavegueram».

10-11-2016

«El Moianès és la comarca on els estudis no universitaris generen més desplaçaments. Una quarta part dels alumnes moianencs de primària i tres quartes parts dels de secundària van a centres que són fora dels seus municipis». «Judo: El moianès Òscar López, segon amb la federació catalana en el Memorial Raúl Calvo a Andalusia».

14-11-2016

«Concert de l'Escolania de Castellterçol i el Cor Infantil Amics de la Unió de Granollers, a Castellterçol».

EL PUNT AVUI+

16-10-2016

«Josep Ruaix: unitat, personalitat i dignitat», ressenya del llibre *Estudis de llengua*, signada per David Paloma.

3-11-2016

«Obres d'urgència al monestir de Santa Maria de l'Estany. Es pretén aturar les filtracions d'aigua i consolidar la base de les columnes romàniques del claustre. Es paga amb l'1% cultural provinent de l'eix i inclou una escala que servirà per a ampliar l'espai museístic».

10-11-2016

«L'Estany: Ajudades les obres al monestir de Santa Maria».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Eilian Pizarro Rojas, filla de Júlia i d'Alejandro, dia 23 de setembre.

Teia Viñolas Mora, filla de Miquel i de Neus, dia 26 de setembre.

Gurmanueer Singh, fill de Gorvinder i de Kulsit, dia 30 de setembre.

Berta Cortada Vilarmau, filla de Carles i de Noèlia, dia 4 d'octubre.

Quim Alcaraz Garrofé, fill d'Ignasi i d'Estefania, dia 6 d'octubre.

Iris Martín García, filla de Christian i de Jessica, dia 6 d'octubre.

Queralt Menéndez Vargas, filla de Tomàs i d'Elena, dia 21 d'octubre.

Defuncions

Encarnació Rovira Illa, de noranta-cinc anys, vídua de Josep Canellas Marro, dia 3 d'octubre.

Ramon Juncosa Broto, de vuitanta-nou anys, dia 9 d'octubre, a Barcelona.

Dolores Galán Cortecero, de vuitanta-sis anys, vídua de Miguel Estrella, dia 19 d'octubre.

Pere Roca Pinilla, de trenta-tres anys, dia 7 de novembre.

Antònia Riera Elias, de vuitanta-cinc anys, dia 8 de novembre.

Salvadora Tora Pibernat, de cent quatre anys, dia 12 de novembre.

NECROLÒGIQUES

Ens ha deixat la Tiu

Família Castellet i Torrents

Beatriu Torrents

El dia 27 d'agost ens va deixar la nostra mare, la Beatriu Torrents Olivella —la

Tiu— als vuitanta-quatre anys. Va néixer l'any 1932 a la Cerdanya, a Age, i vivia a Barcelona, però va estar vinculada a Moià tota la seva vida. Va venir-hi amb la família durant la guerra i hi va passar sempre totes les llargues temporades de vacances. Aquí va conèixer el nostre pare, l'Eduard Castellet, i també ens va lligar al poble als fills per sempre més.

Les excursions que quan era petita organitzava el nostre avi Salvador (molt implicat, per cert, amb els primers anys d'aquesta revista) i que després ella, el pare, els cosins i els amics van continuar fent pel Moianès; els tombos pel poble per a retrobar la gent de tota la vida; la seva participació en les activitats i festes moianeses o les tardes de lectura i de tertúlia al jardí li van fer estimar tant Moià que els seus últims estius, que no va poder passar aquí, li van semblar que no eren estius. Per a ella, Moià era casa seva.

Moltes gràcies per la vostra companyia.

Decés de Pere Roca Pinilla

Teresa Roca Iglésias

Pere Roca

Les coses que tenen més valor en la vida no es paguen ni es compren amb diners; es viuen, es respiren i se senten amb el cor: un somriure, una abraçada, una mirada, la creativitat que portava dintre, el sentit de l'humor, el bon gust i l'amor infinit...

És el que ens queda i ens lliga, és el record de l'essència de la vida compartida.

Ens costa de creure, però el dia 7 de novembre el Pere va emprendre, sense equipatge, el seu últim viatge en direcció al cel. Proper als més senzills, inquiet, aventurer i artista, buscant sempre el seu destí...

Ens ha deixat una gran persona, un home interiorment brillant, un home que volia un món millor per a tothom. Avui i sempre, t'estimem, Pere.

M	A	T	A	P	A	R	E	N	T	I	P	Y	C	C
X	A	N	A	Z	U	P	G	A	N	J	E	S	I	A
L	L	S	C	B	L	E	W	B	Q	M	B	A	L	M
U	L	G	I	E	G	R	E	D	U	O	R	R	O	A
A	E	K	T	A	A	E	E	N	D	N	A	I	D	G
R	N	T	C	U	M	R	D	P	U	T	S	T	E	R
A	E	H	E	Z	I	S	O	A	F	S	E	A	R	O
L	G	W	P	T	A	L	O	K	N	E	A	P	F	C
T	A	I	X	I	L	O	C	A	R	L	E	T	R	M
A	U	O	G	E	V	L	O	Y	N	I	S	S	O	R
C	A	L	D	I	X	R	R	A	M	K	G	A	F	T
P	R	T	I	A	Y	M	U	R	G	O	L	A	G	F
U	E	L	V	T	A	G	E	D	A	L	L	E	R	O
P	E	L	L	I	S	S	E	R	I	L	E	R	V	S
M	L	R	O	V	E	L	L	O	Q	D	R	V	X	Z

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

Bolets del Moianès

Busqueu el nom de 13 bolets que es cullen al Moianès. Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

OCTUBRE 2016

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Max.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	19,6	12,3	16,0	1	7	2	SW	36,2	
De l'11 al 20	16,6	10,0	13,3	1	4	5	W	44,6	
Del 21 al 31	19,1	10,6	14,9	4	3	4	W	4,8	85,6

Les dades meteorològiques de Moia, actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006), es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **5 de gener**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: CAMAGROC, CARLET, CEP, FREDOLIC, LLENEGA, MATA-PARENT, MÚRGOLA, ORELLA DE GAT, OU DE REIG, PEBRÀS, PET DE LLOP, ROSSINYOL, ROVELLÓ.

Fot. C.I.C. - Moia

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moia
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS